

Vågan og Lødingen

Utviklingen

Drivkraftene

Framtidsutsiktene

Attraktivitetsmodellen:

Forstå drivkrefter og dynamikken i stedets utvikling

Arbeidsplassutvikling

Arbeidsplass-
vekst

Befolknings-
vekst

Det er to størrelser som definerer veksten i en kommune. Vi ønsker å forstå hvorfor disse størrelsene endrer seg, og hvordan de henger sammen

Befolkningsutvikling

Arbeidsplassutvikling

Arbeidsplass-
vekst

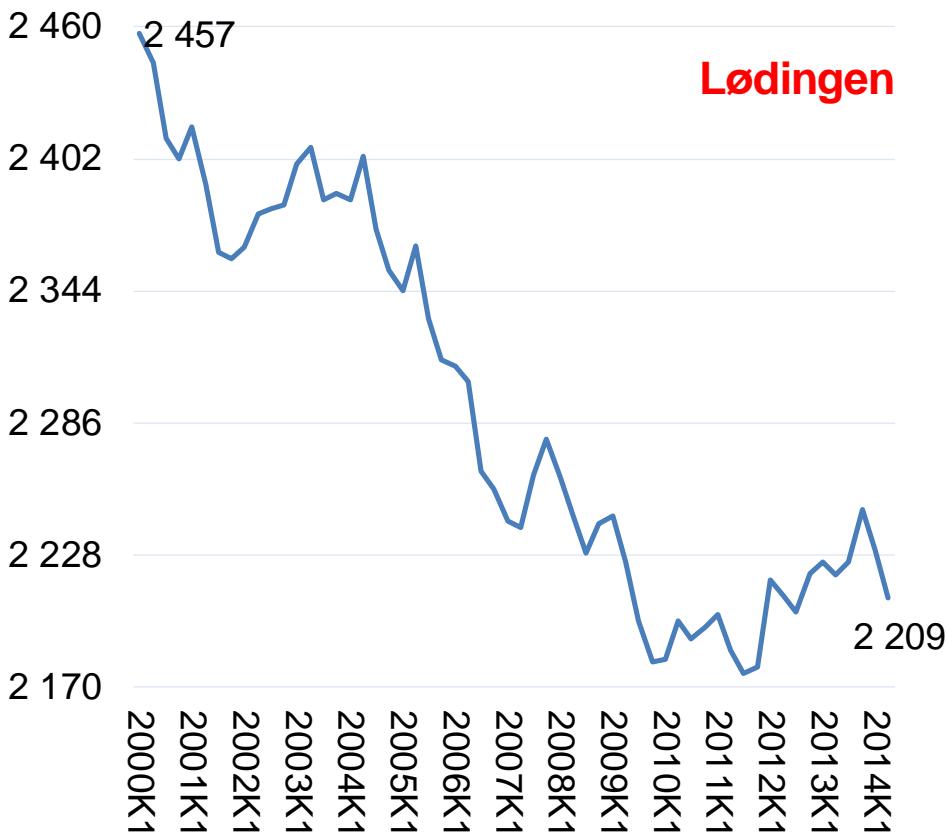
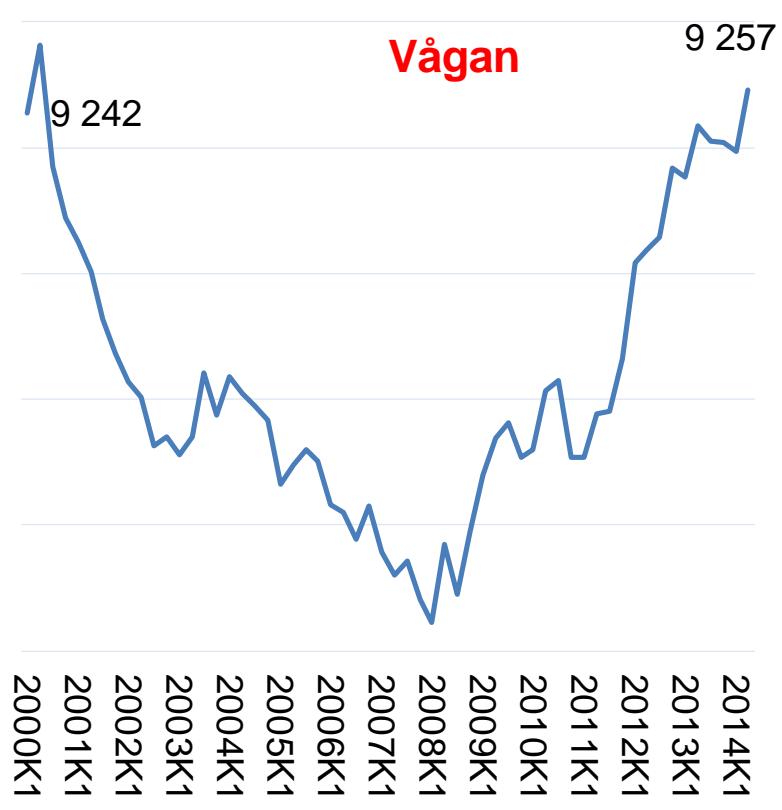
Befolknings-
vekst

Flytting

Fødsels-balanse

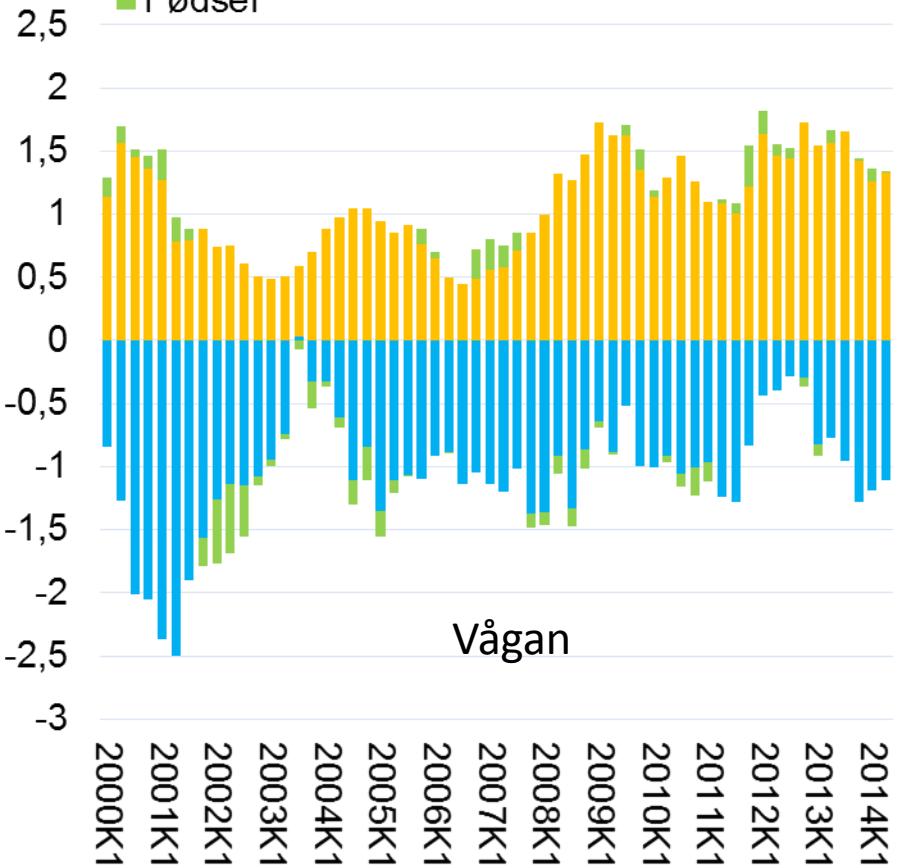
Det er flyttingen, og spesielt nettoflyttingen som er viktig å forstå for å forklare, og for å påvirke befolkningsveksten.

Befolkningsutvikling

■ Innenlands flytting ■ Innvandring

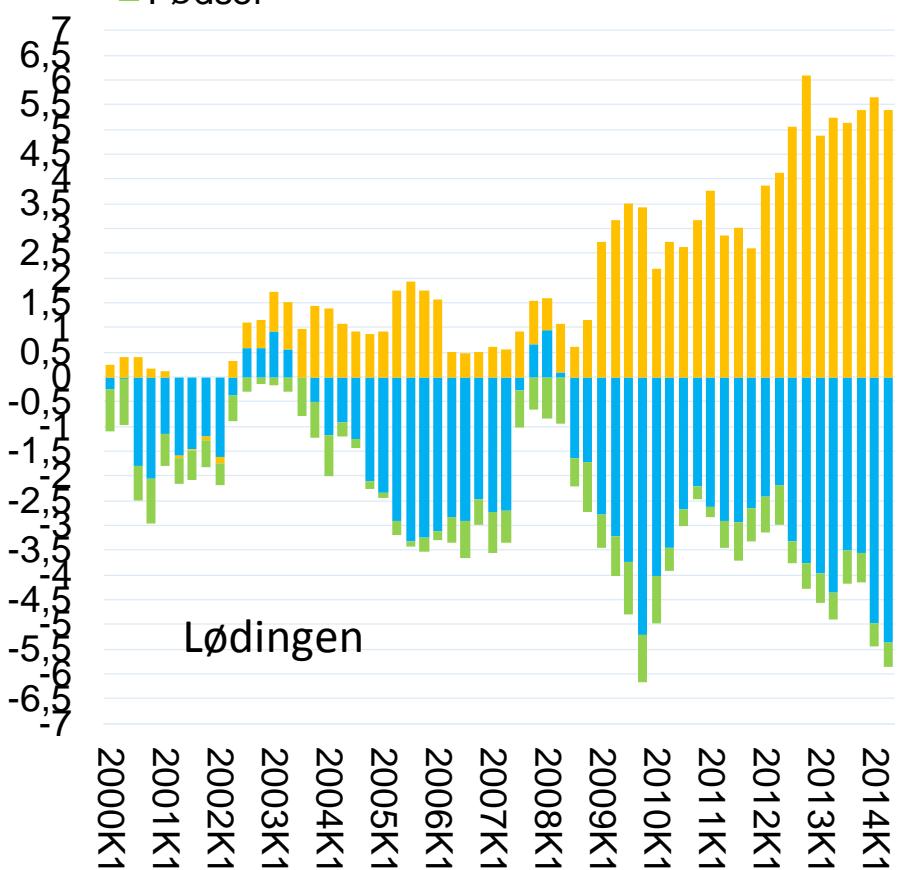
■ Fødsel

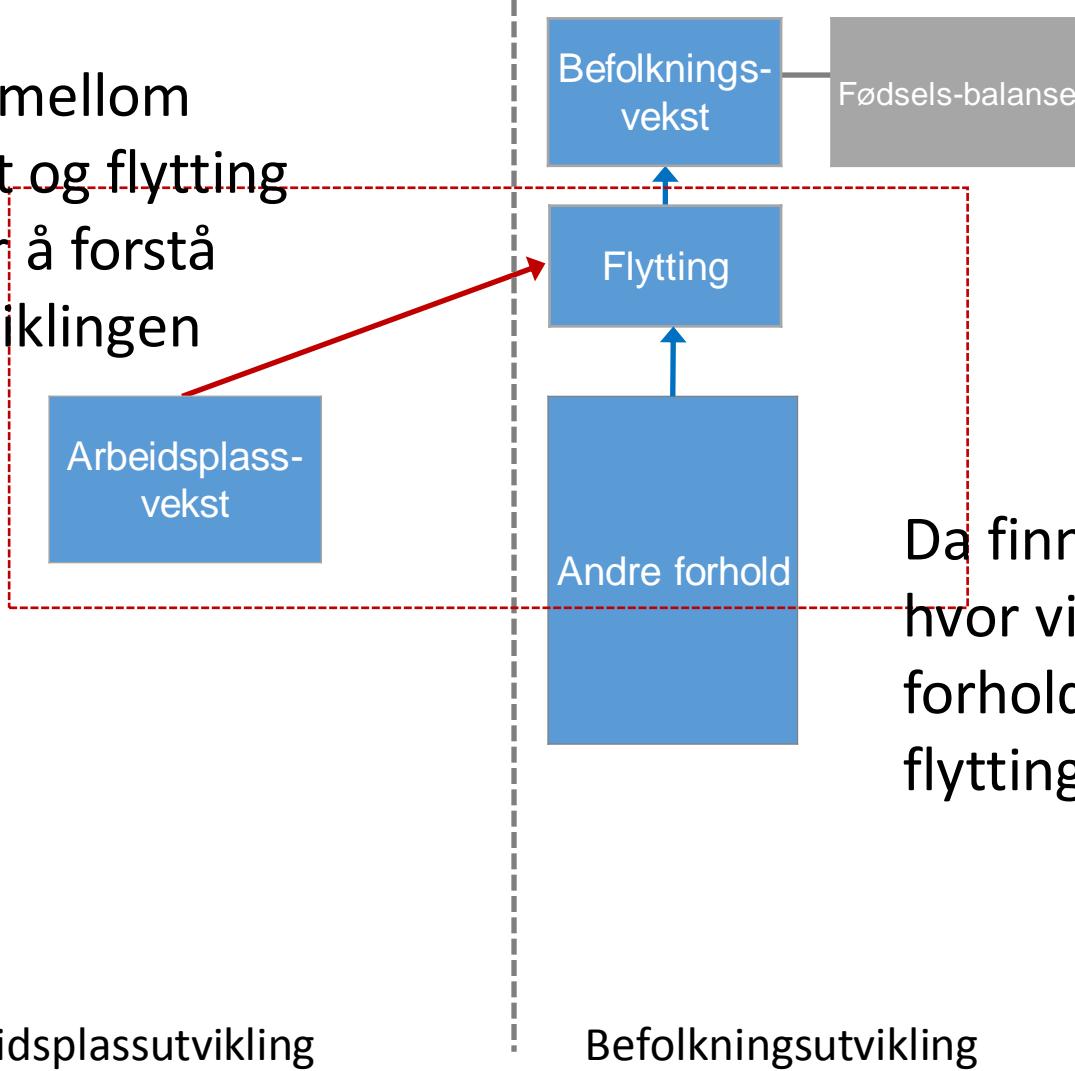
Befolkningsendringer siste 12 mnd,
dekomponert

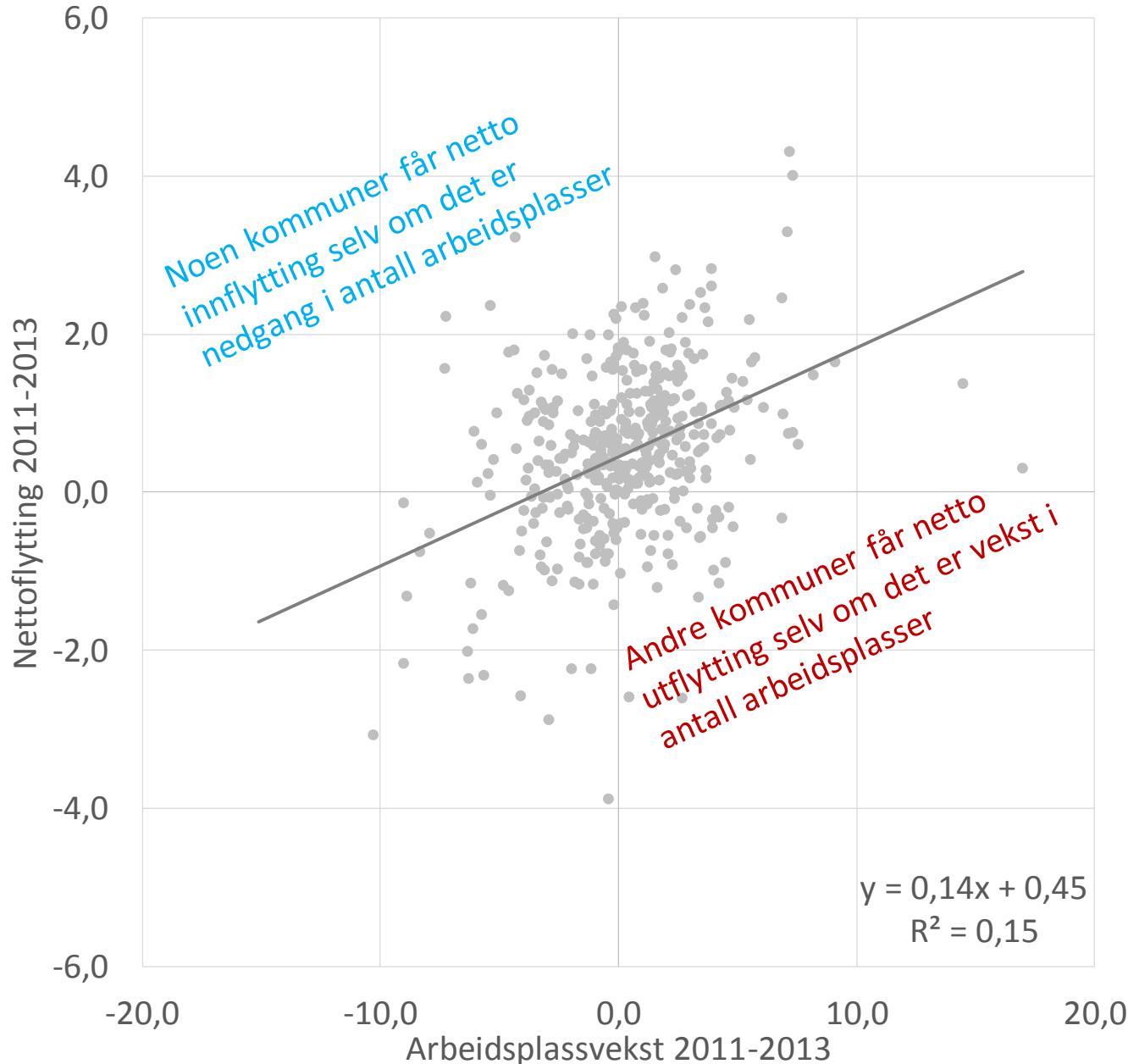
■ Innenlands flytting ■ Innvandring

■ Fødsel

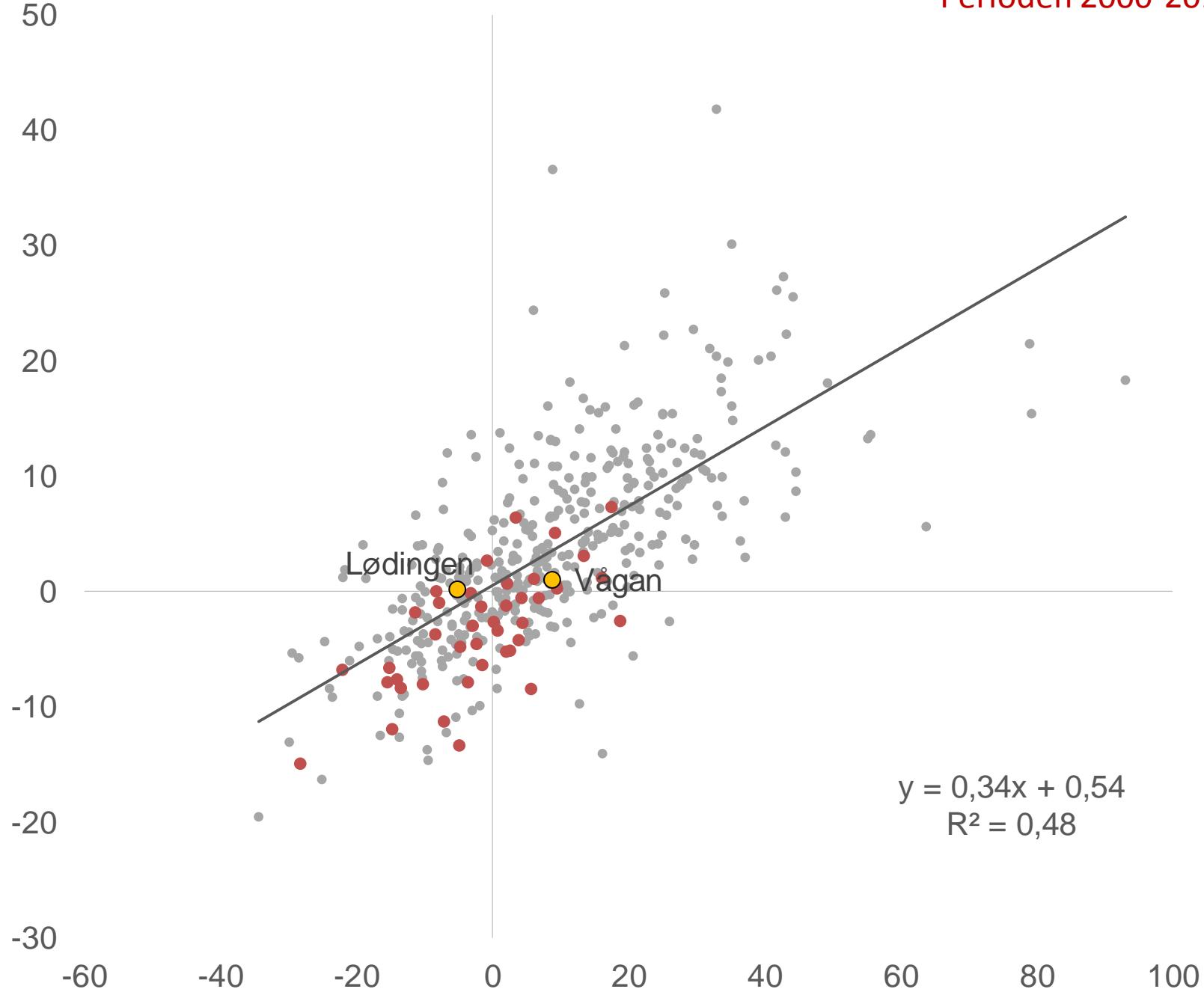

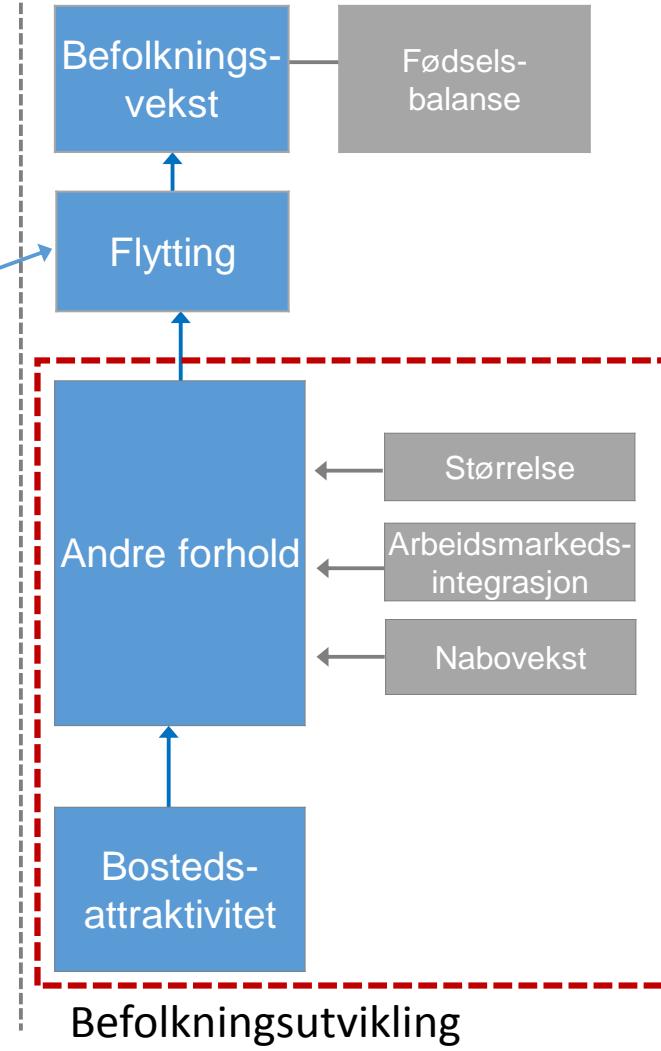
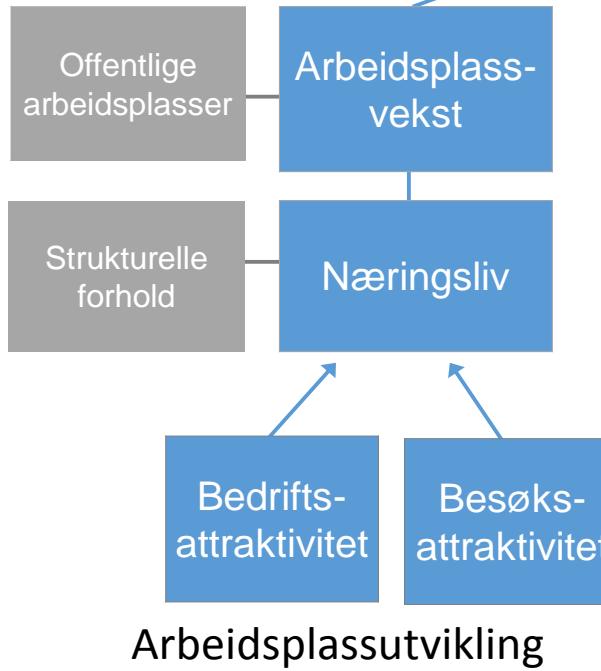
Sammenhengen mellom arbeidsplassvekst og flytting er helt sentral for å forstå dynamikken i utviklingen

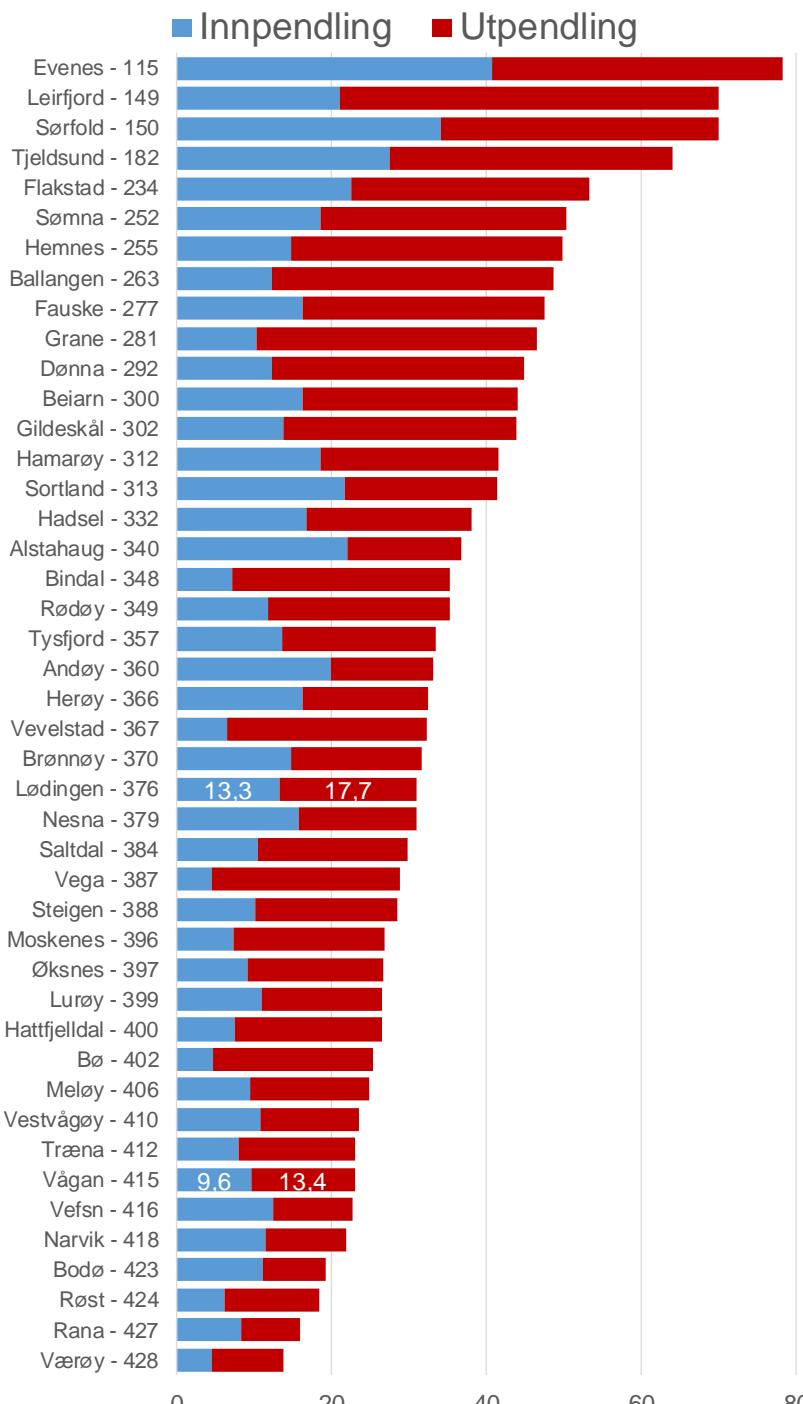

• Alle • Fylke • Vågan • Lødingen — Lineær (Alle)
Perioden 2000-2013

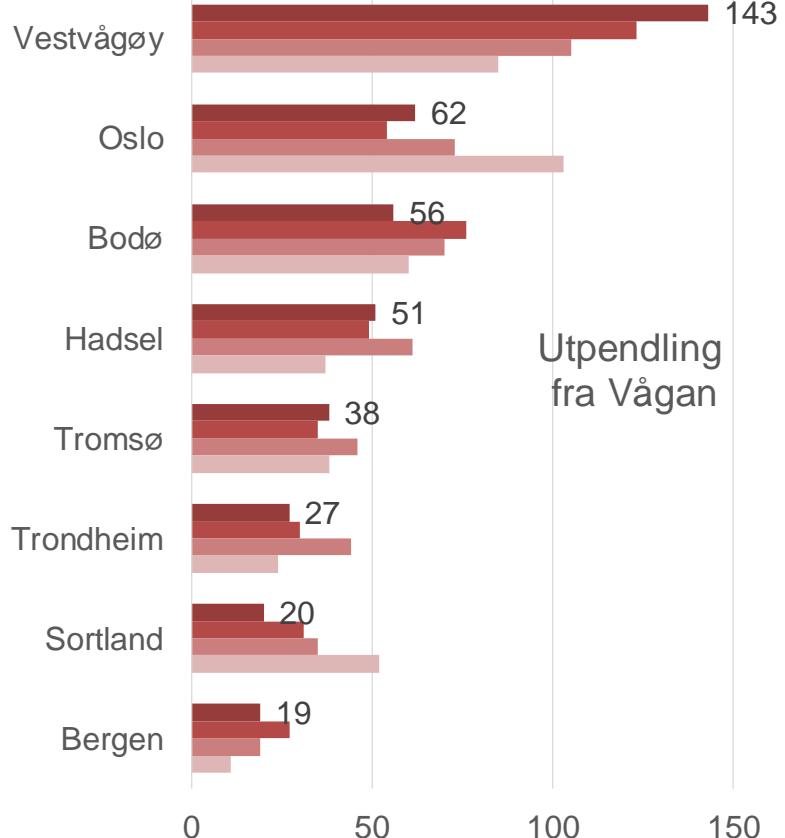

Arbeidsmarkedsintegrasjon

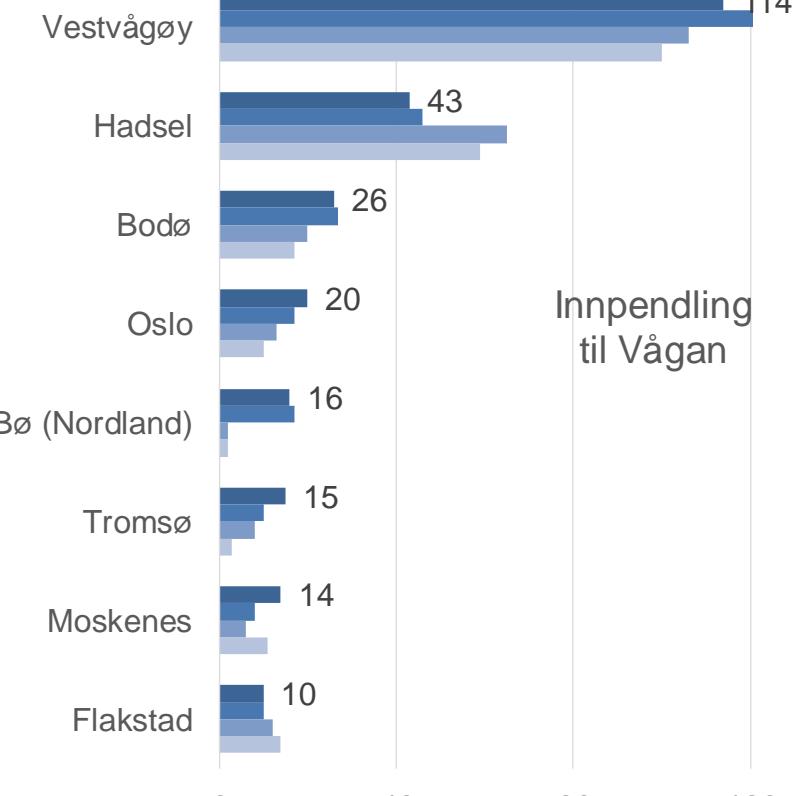
Lav arbeidsmarkedsintegrasjon
i Lødingen, enda lavere i Vågan

■ 2013 ■ 2009 ■ 2005 ■ 2001

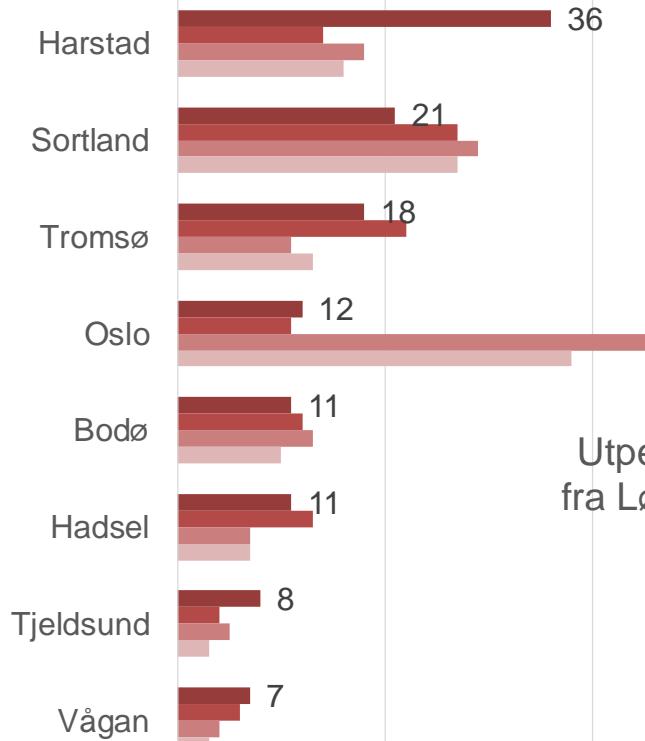
Utpendling

■ 2013 ■ 2009 ■ 2005 ■ 2001

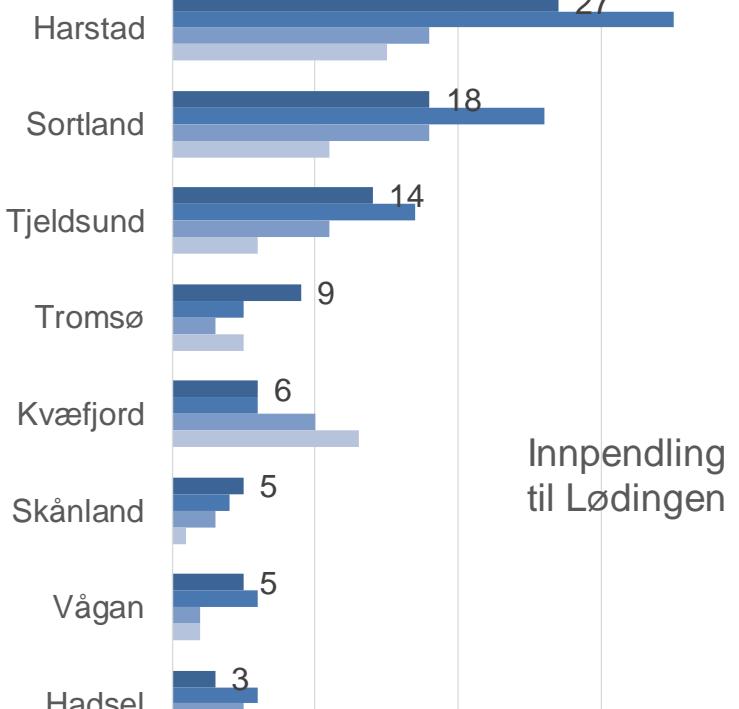
Innpendling

■ 2013 ■ 2009 ■ 2005 ■ 2001

Utpendling

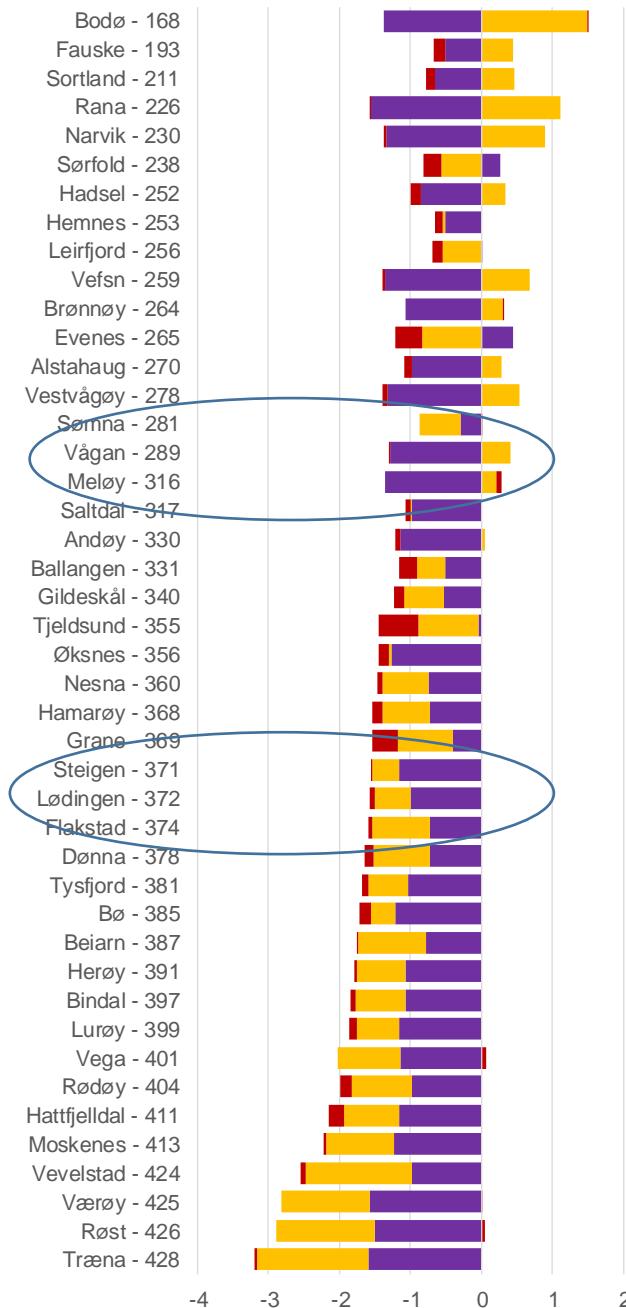
■ 2013 ■ 2009 ■ 2005 ■ 2001

Innpending

Strukturelle forhold som har betydning for flytting:

1. Størrelse
2. Arbeidsmarkedsintegrasjon
3. Arbeidsplassvekst i nabokommuner

		Arbeidssted									
Bosted		Lødingen	Tjeldsund	Vestvågøy	Vågan	Hadsel	Sortland	Harstad	Kvæfjord	Utenfor	Syssel satte
		82,3	0,8	0,3	0,7	1,1	2,1	3,6	0,1	9,0	1000
Lødingen		82,3	0,8	0,3	0,7	1,1	2,1	3,6	0,1	9,0	1000
Tjeldsund		2,4	63,4	0,2	0,2	0,2	0,0	13,3	0,3	20,1	573
Vestvågøy		0,0	0,0	87,3	2,1	0,3	0,6	0,4	0,0	9,1	5390
Vågan		0,1	0,0	3,1	86,6	1,1	0,4	0,3	0,1	8,2	4630
Hadsel		0,1	0,0	0,6	1,1	78,7	10,0	0,6	0,1	8,8	3907
Sortland		0,4	0,1	0,2	0,2	6,6	80,3	1,1	0,2	11,1	5060
Harstad		0,2	0,3	0,0	0,1	0,2	0,3	85,0	2,7	11,3	12344
Kvæfjord		0,4	0,3	0,1	0,2	0,8	1,9	29,9	57,5	8,8	1436
Utenfor		5,4	17,6	7,2	5,4	4,7	11,4	9,7	4,2		34340
Arbeidsplasser		949	500	5273	4436	3691	5183	12352	1230	33614	

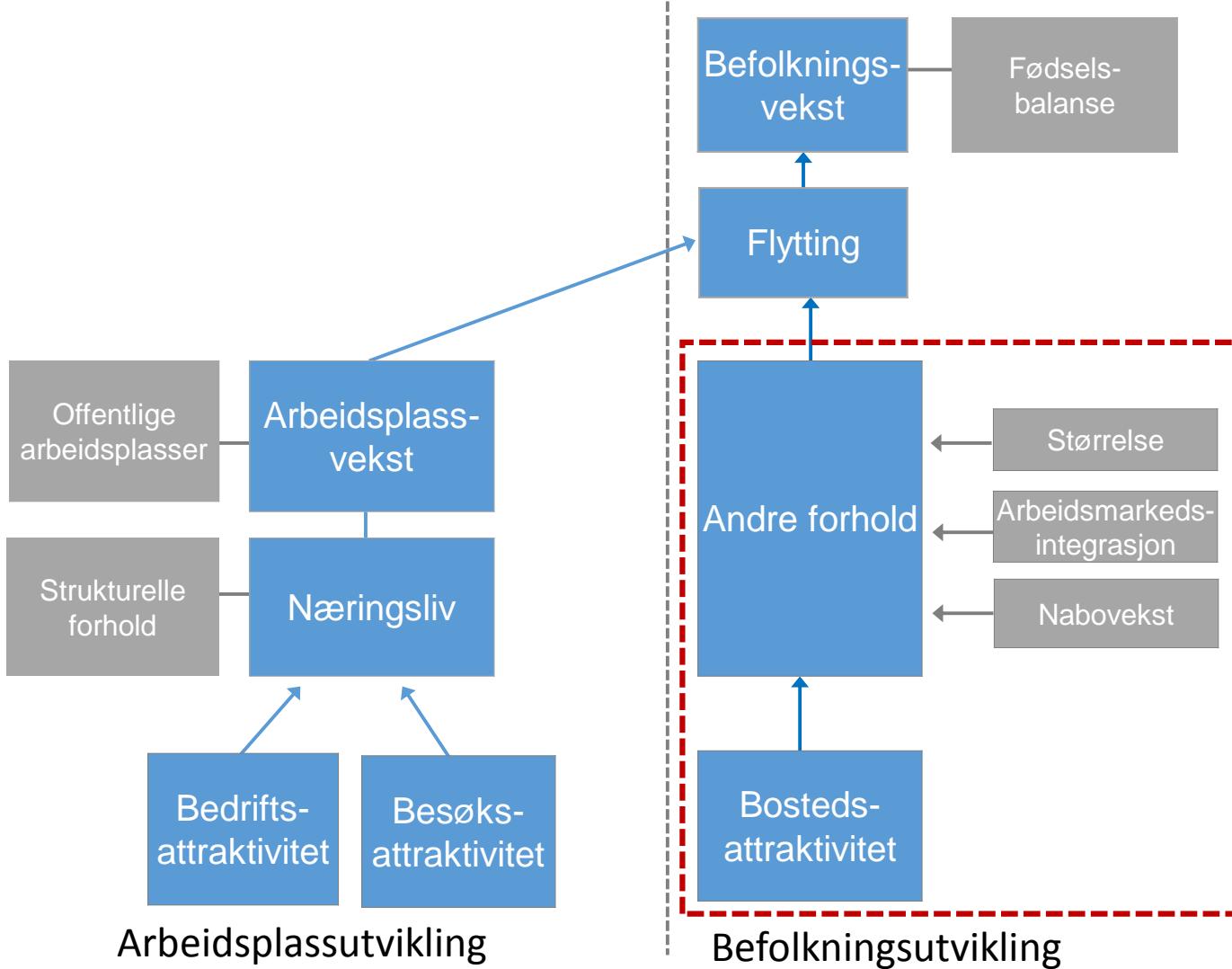
Andel av sysselsatte som arbeider i...

		Arbeidssted									
Bosted		Lødingen	Tjeldsund	Vestvågøy	Vågan	Hadsel	Sortland	Harstad	Kvæfjord	Utenfor	Syssel setting
	Lødingen	-0,4	0,6	0,1	0,3	0,7	-0,6	1,4	-0,2	-2,0	-8,8
	Tjeldsund	1,6	-5,9	0,2	0,2	0,2	-0,7	4,5	-0,1	0,1	-16,5
	Vestvågøy	0,0	0,0	-0,1	0,5	0,2	0,1	0,1	0,0	-0,8	12,2
	Vågan	0,1	0,0	0,7	0,0	0,4	-0,3	-0,2	0,1	-0,7	6,3
	Hadsel	-0,1	0,0	0,3	-0,4	0,0	2,8	0,2	0,1	-2,9	2,3
	Sortland	0,2	0,1	0,0	-0,1	3,7	-1,7	0,4	-0,1	-2,5	11,2
	Harstad	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	-0,6	0,2	-0,1	7,2
	Kvæfjord	-0,2	0,1	0,1	0,1	-0,6	0,5	8,4	-9,3	1,0	-5,5
Utenfor	Arbeidsplasser	0,2	9,8	2,4	1,8	-0,3	-1,5	0,8	1,5		
	Arbeidsplasser	-5,5	-7,8	13,8	8,0	8,6	8,4	7,9	-10,5		

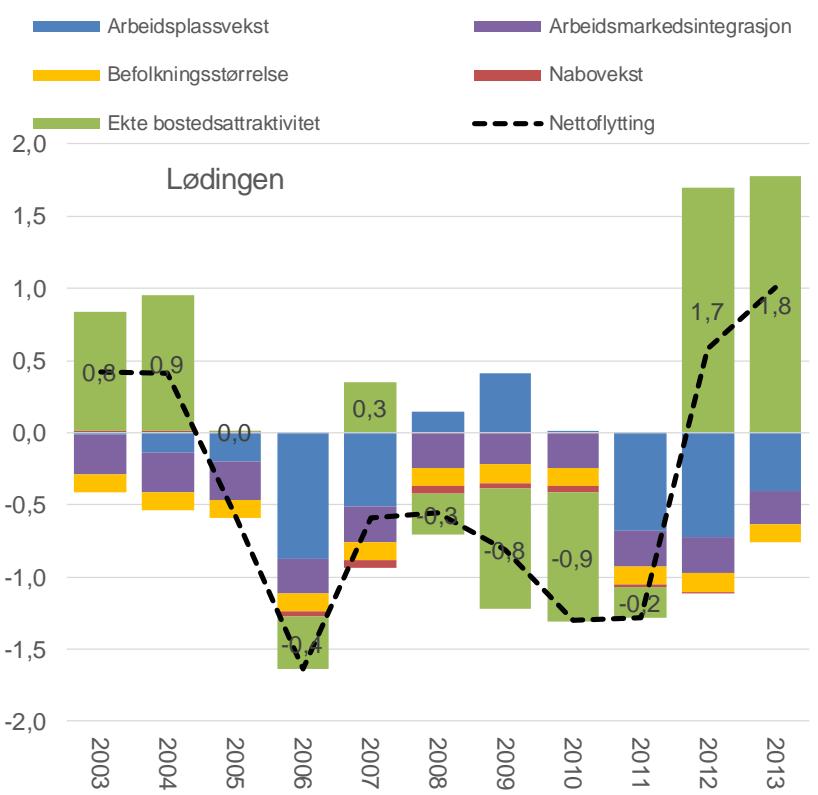
Endringer fra 2000 til 2013

	Pendling 1-2	Motsatt	SUM
Kvæfjord/Harstad	29,9	2,7	32,6
Hadsel/Sortland	10,0	6,6	16,6
Tjelsund/Harstad	13,3	0,3	13,5
Vågan/Vestvågøy	3,1	2,1	5,2
Kvæfjord/Sortland	1,9	0,2	2,0
Hadsel/Vågan	1,1	1,1	2,2
Lødingen/Vågan	0,7	0,1	0,8
Lødingen/Hadsel	1,1	0,1	1,2

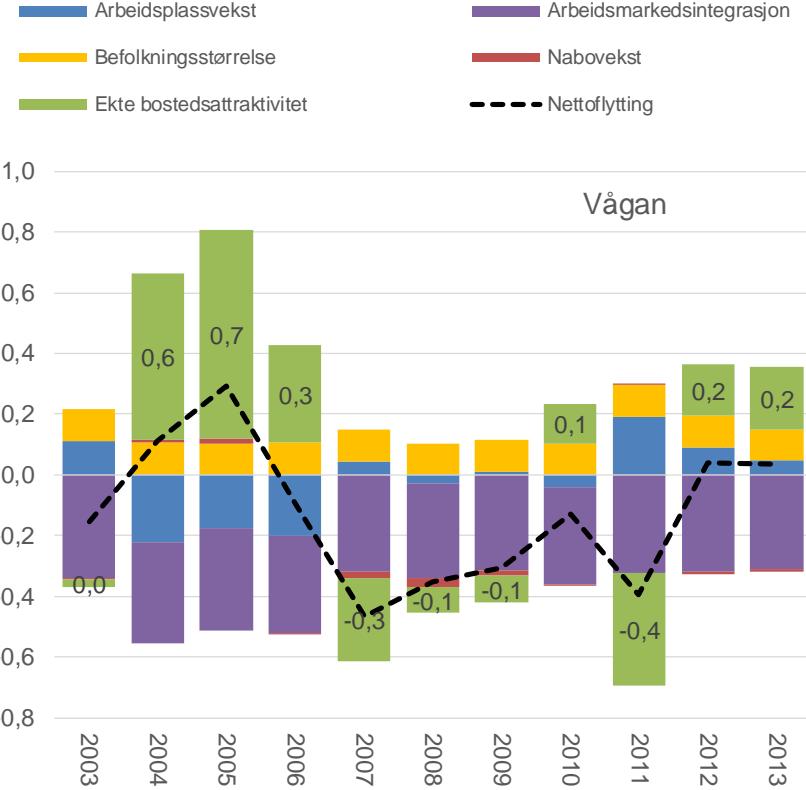
Kommuner som henger sammen

Den delen av nettoflyttingen som ikke lar seg forklare av arbeidsplassvekst og strukturelle forhold indikerer bostedsattraktiviteten.

Lødingen – liten kommune med lav arbeidsmarkedsintegrasjon. Svak arbeidsplassutvikling de siste periodene. Men over normal innflytting. Pga flyktninger?

Vågan – stor kommune men lav arbeidsmarkedsintegrasjon. Bra arbeidsplassutvikling de siste periodene. Over normal innflytting, tyder på god bostedsattraktivitet

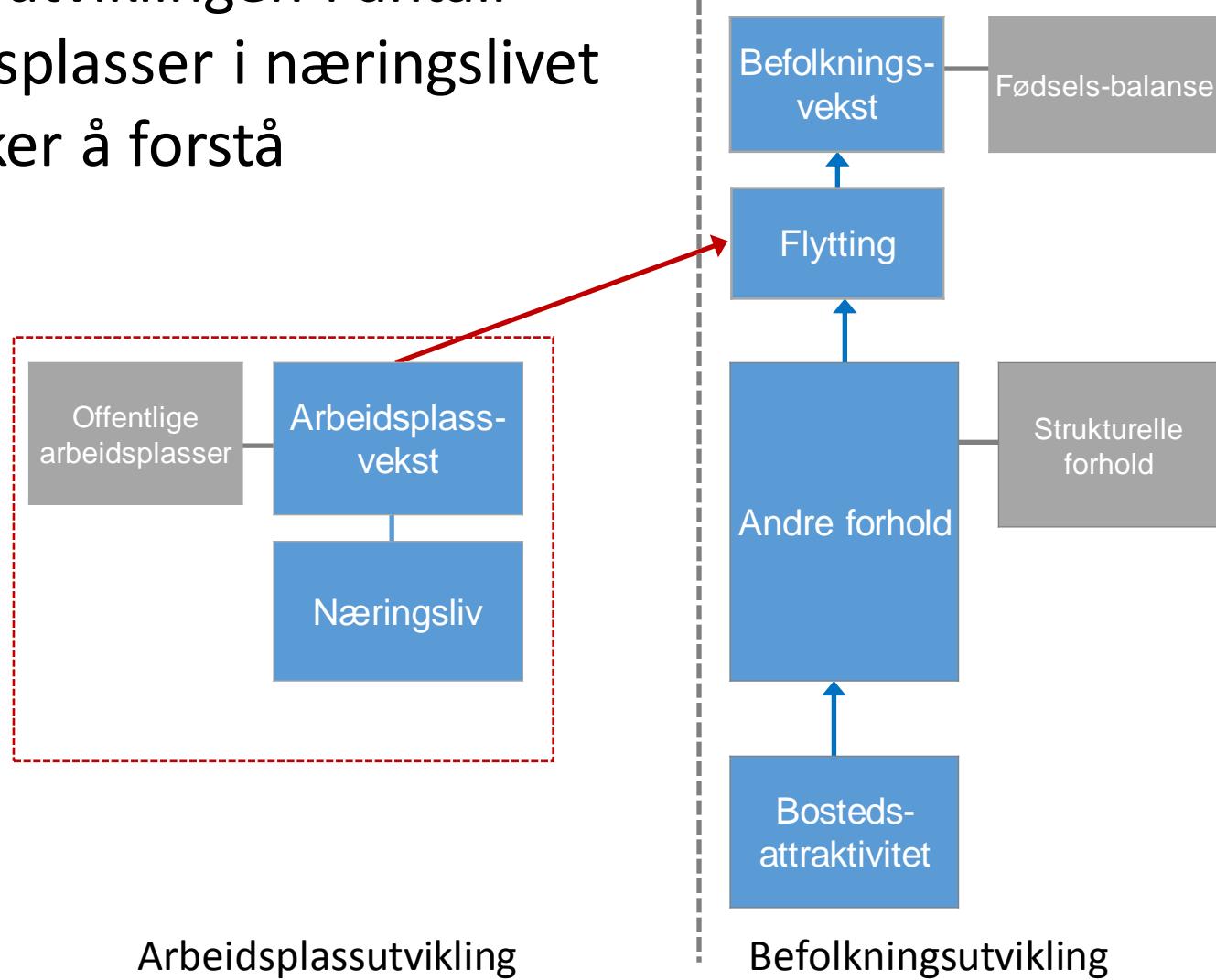

Telemarksforsking

Arbeidsplasser

Det er utviklingen i antall arbeidsplasser i næringslivet vi ønsker å forstå

Lødingen privat

Lødingen offentlig

Norge privat

Norge offentlig

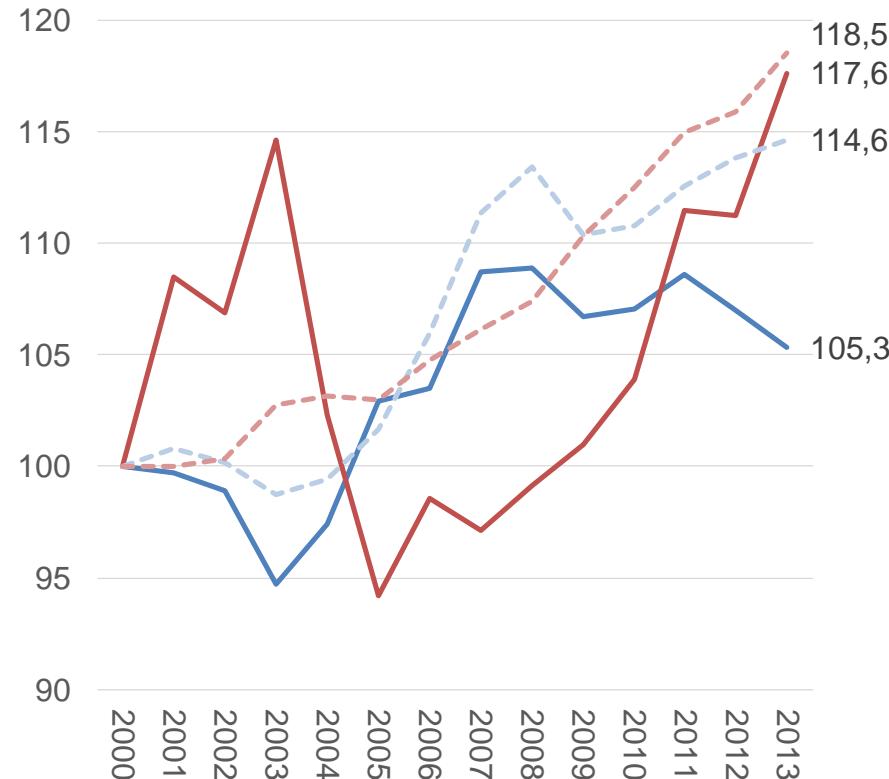

Vågan privat

Vågan offentlig

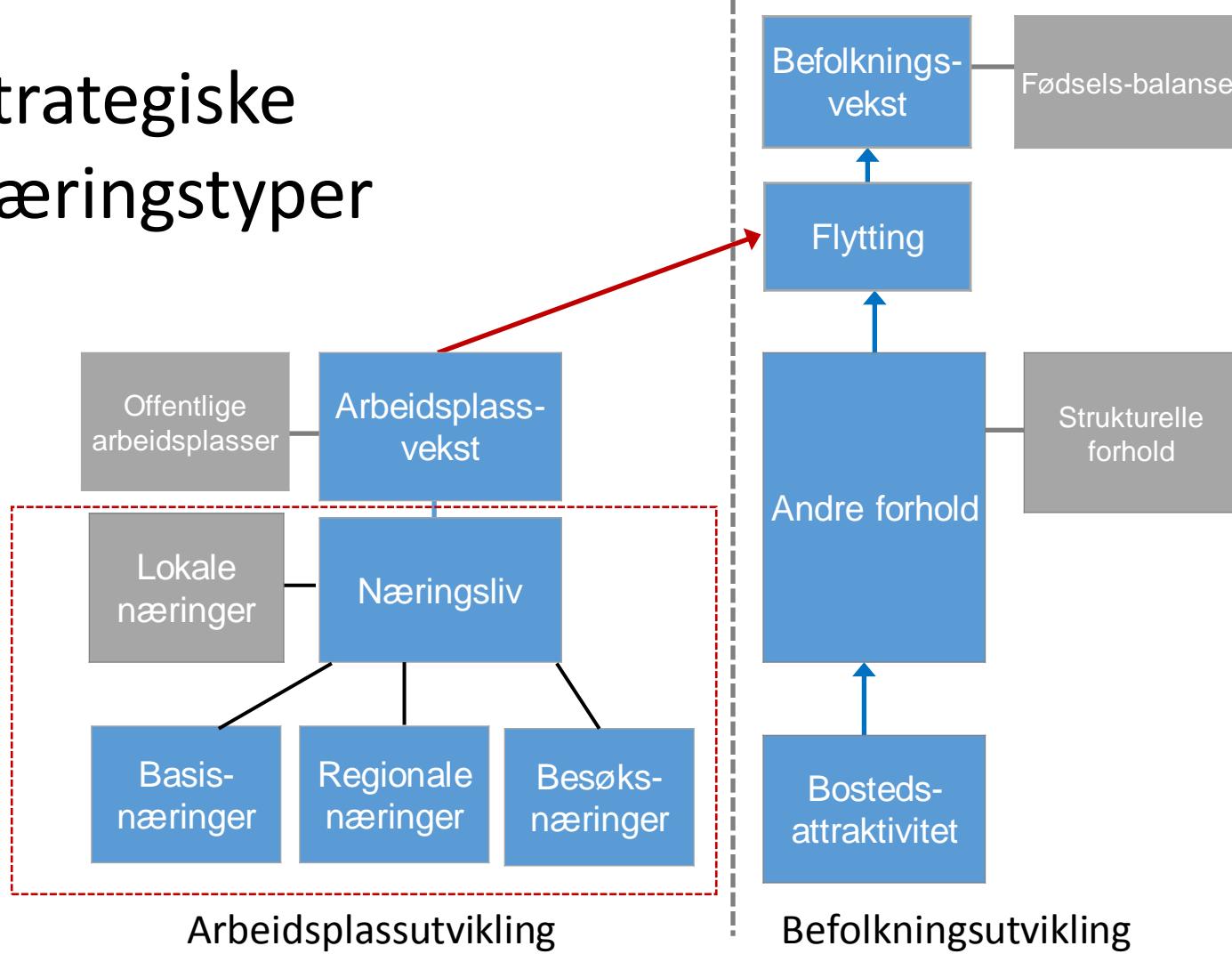
Norge privat

Norge offentlig

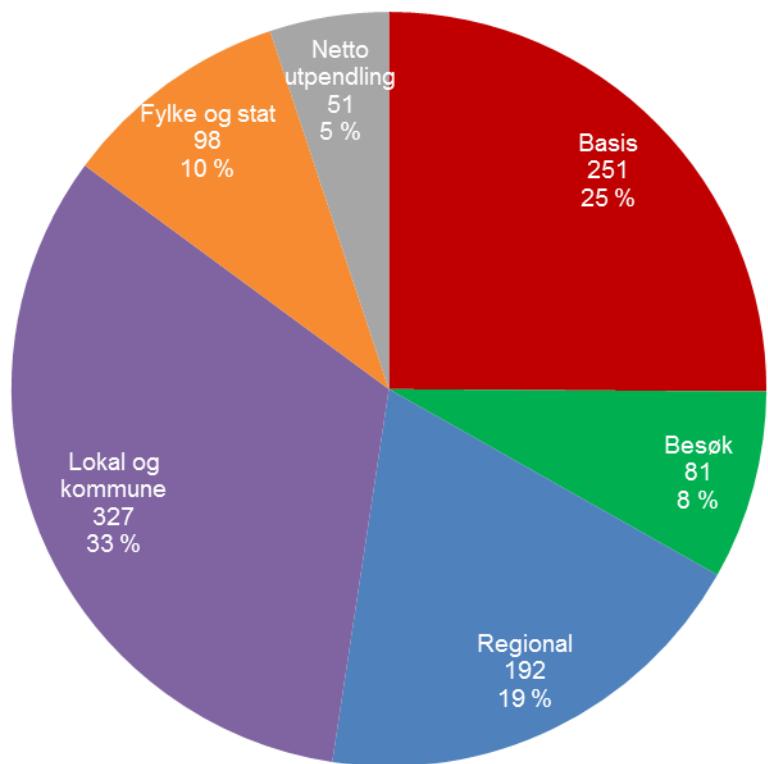

Antall arbeidsplasser, indeksert slik at nivået i
2000=100.

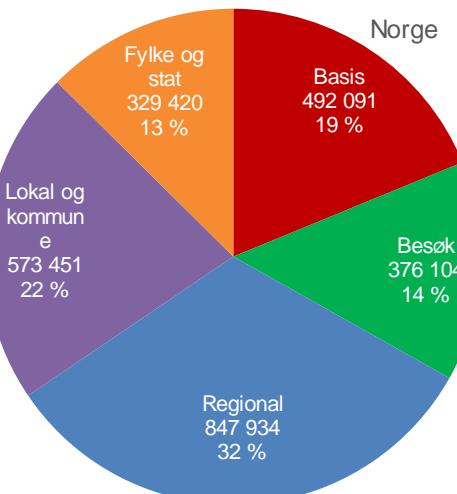
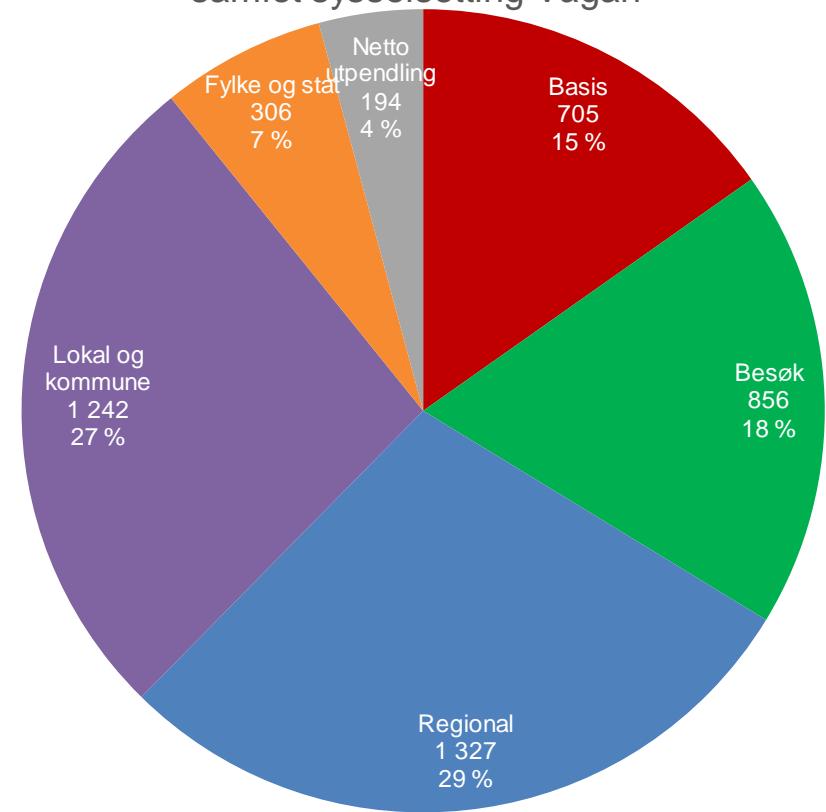
Strategiske næringsstyper

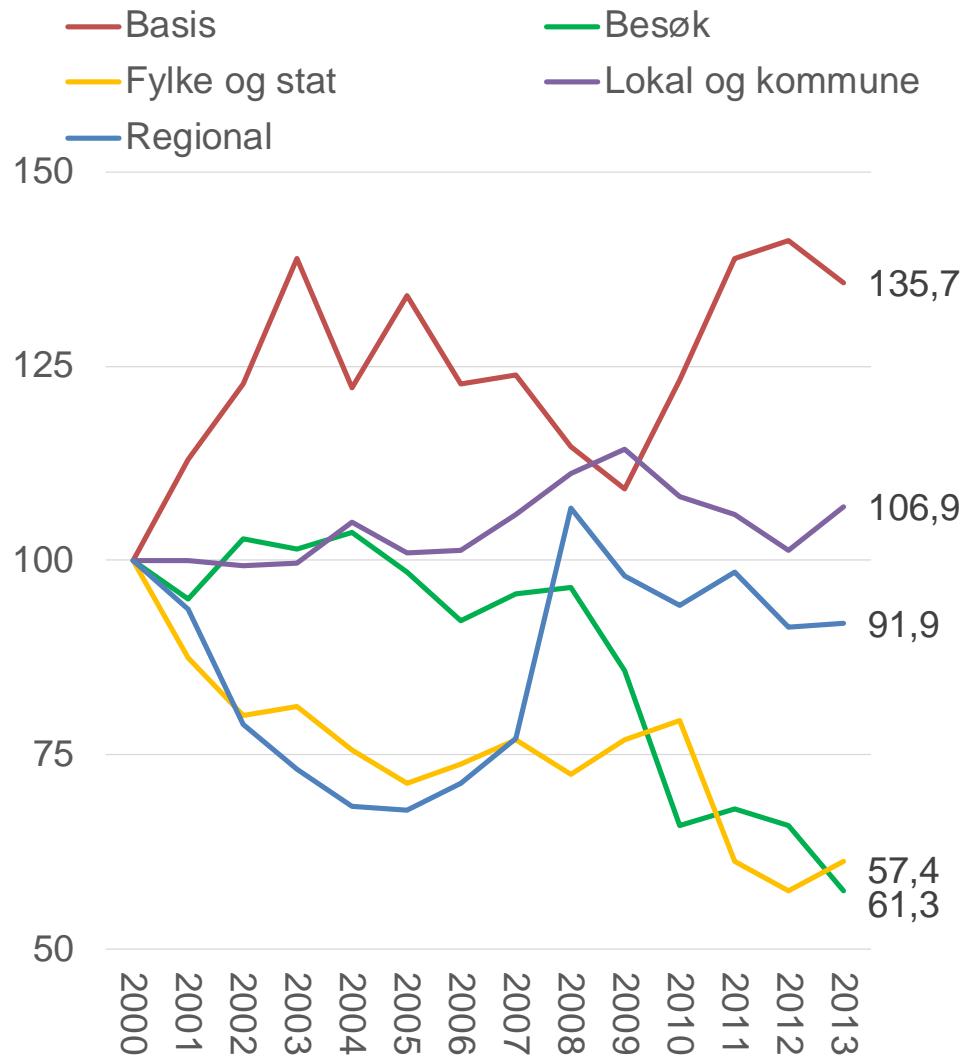
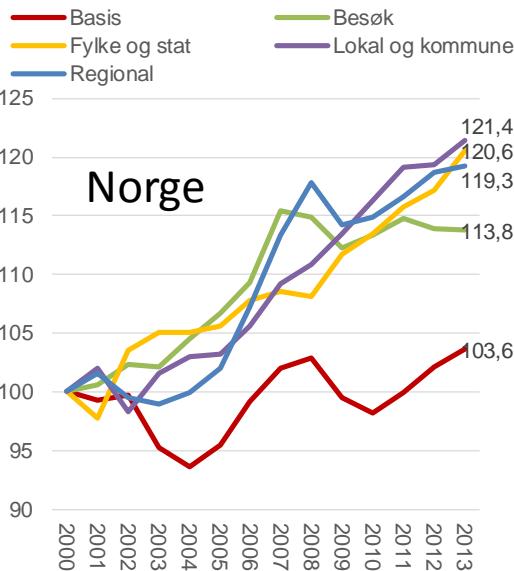
Antall arbeidsplasser som andel av samlet sysselsetting Lødingen

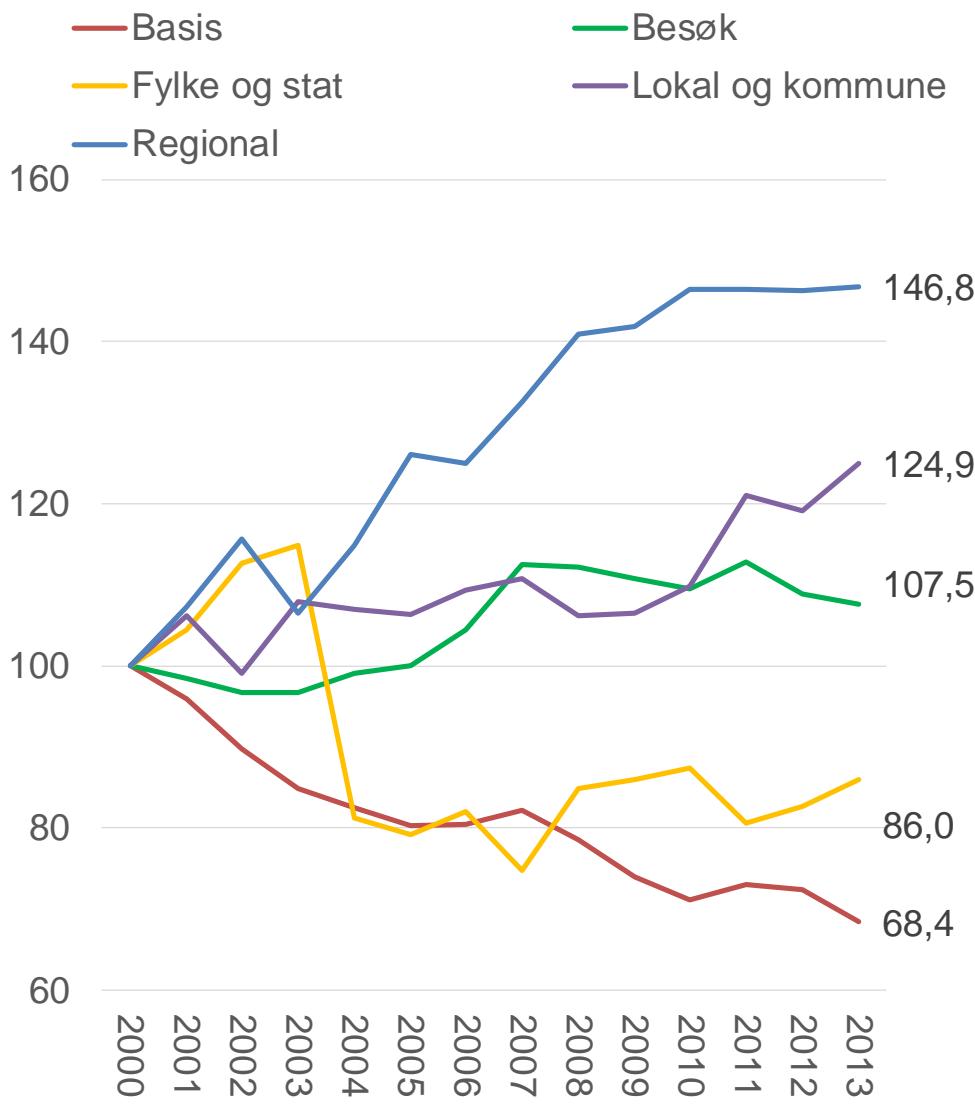
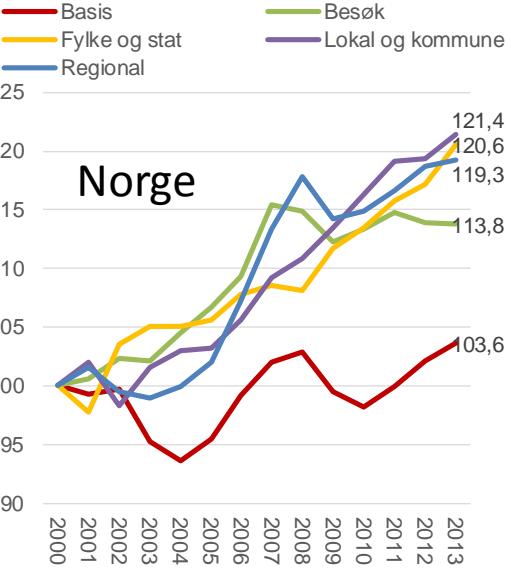
Antall arbeidsplasser som andel av samlet sysselsetting Vågan

Ganske original utvikling i Lødingen

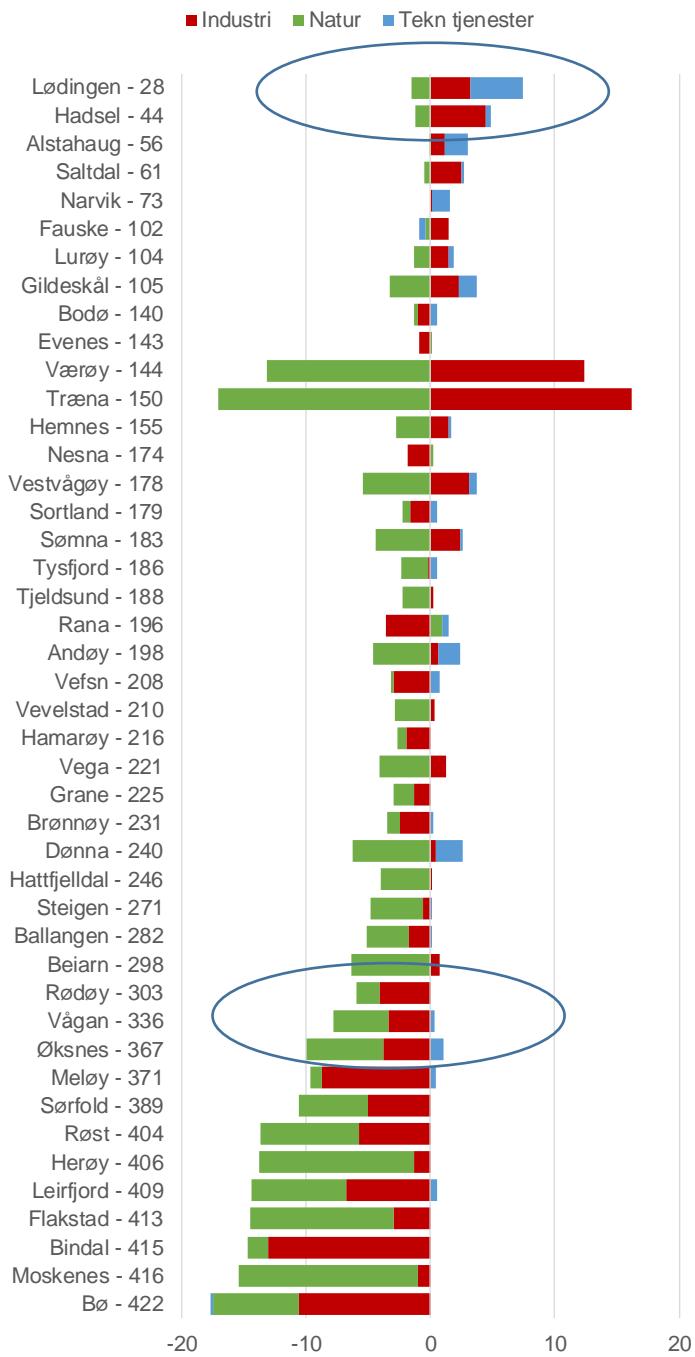
Indeksert arbeidsplassutvikling i de ulike
næringsstypene og i offentlig sektor i Lødingen fra
2000 til 2013.

*Indeksert arbeidsplassutvikling i de ulike
næringsstypene og i offentlig sektor i Vågan fra
2000 til 2013.*

Lødingen på topp i
Nordland når det gjelder
vekst i basisnæringene
(som andel av samlet
sysselsetting).

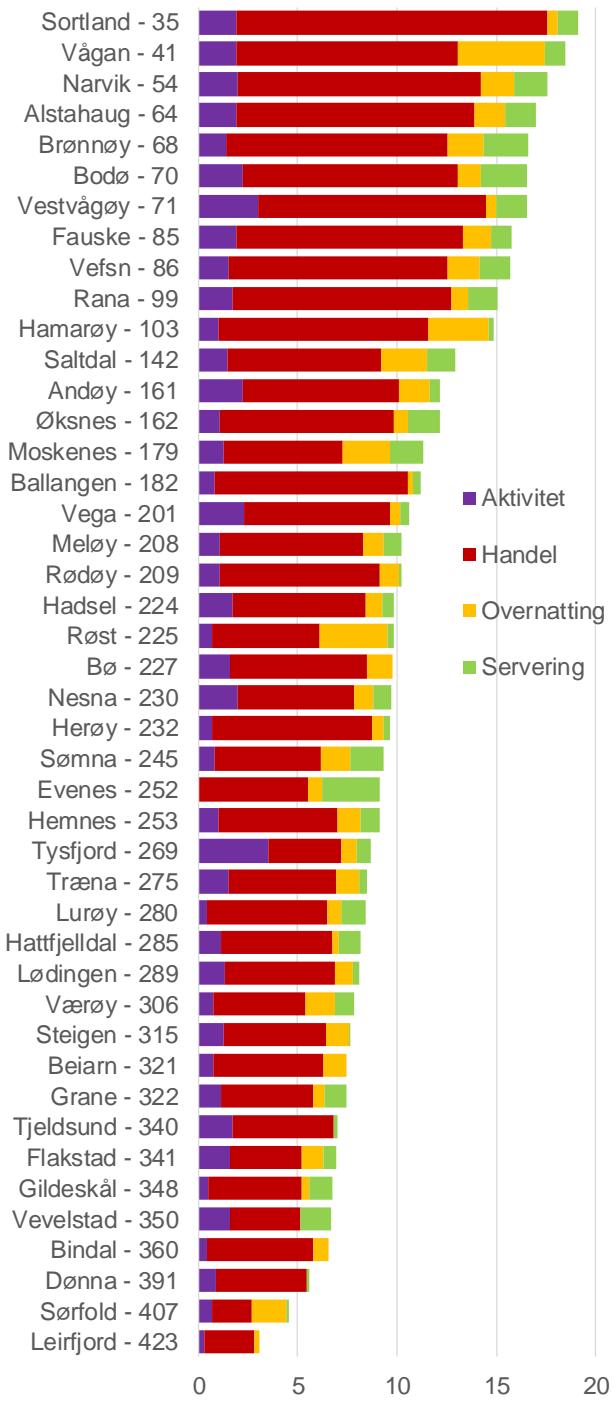
Vekst-impuls
2000-2013

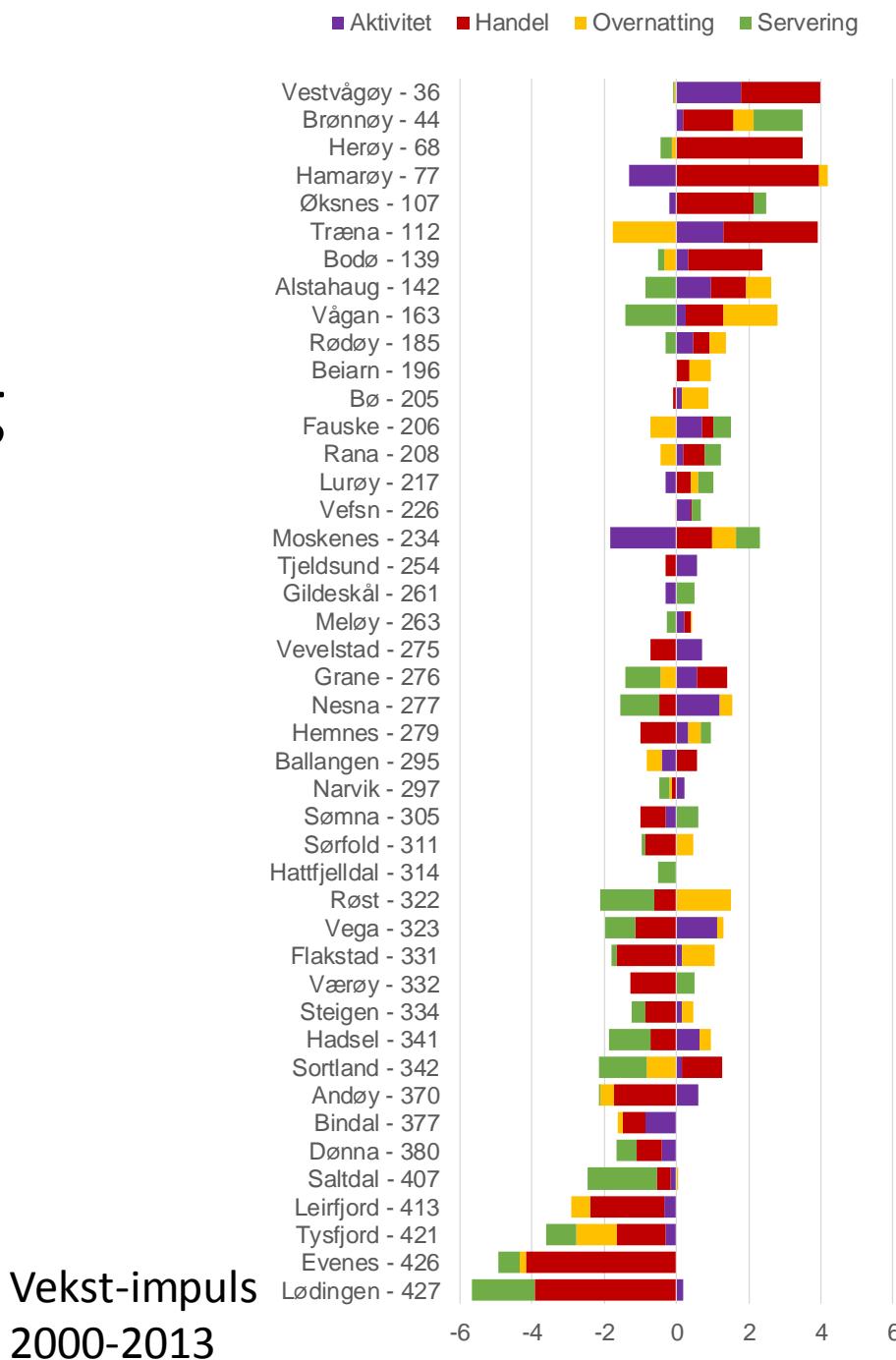
Vågan nest størst andel av besøksnæringer i Nordland.

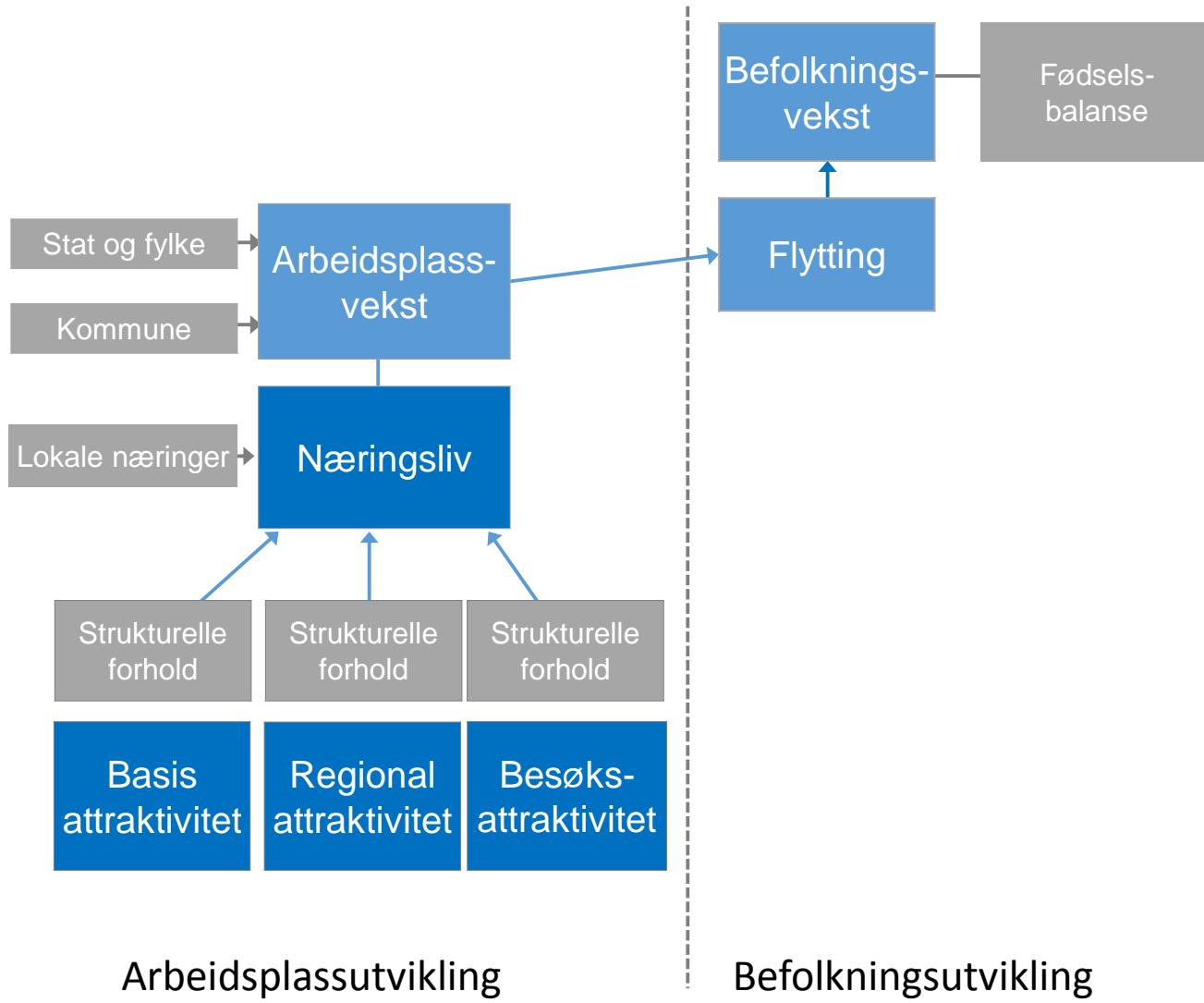
(Obs statistikk fra slutten av året)

Nivå
besøksnæringer

Bra vekst i besøksnæringer i Vågan, men veldig sterkt nedgang i Lødingen

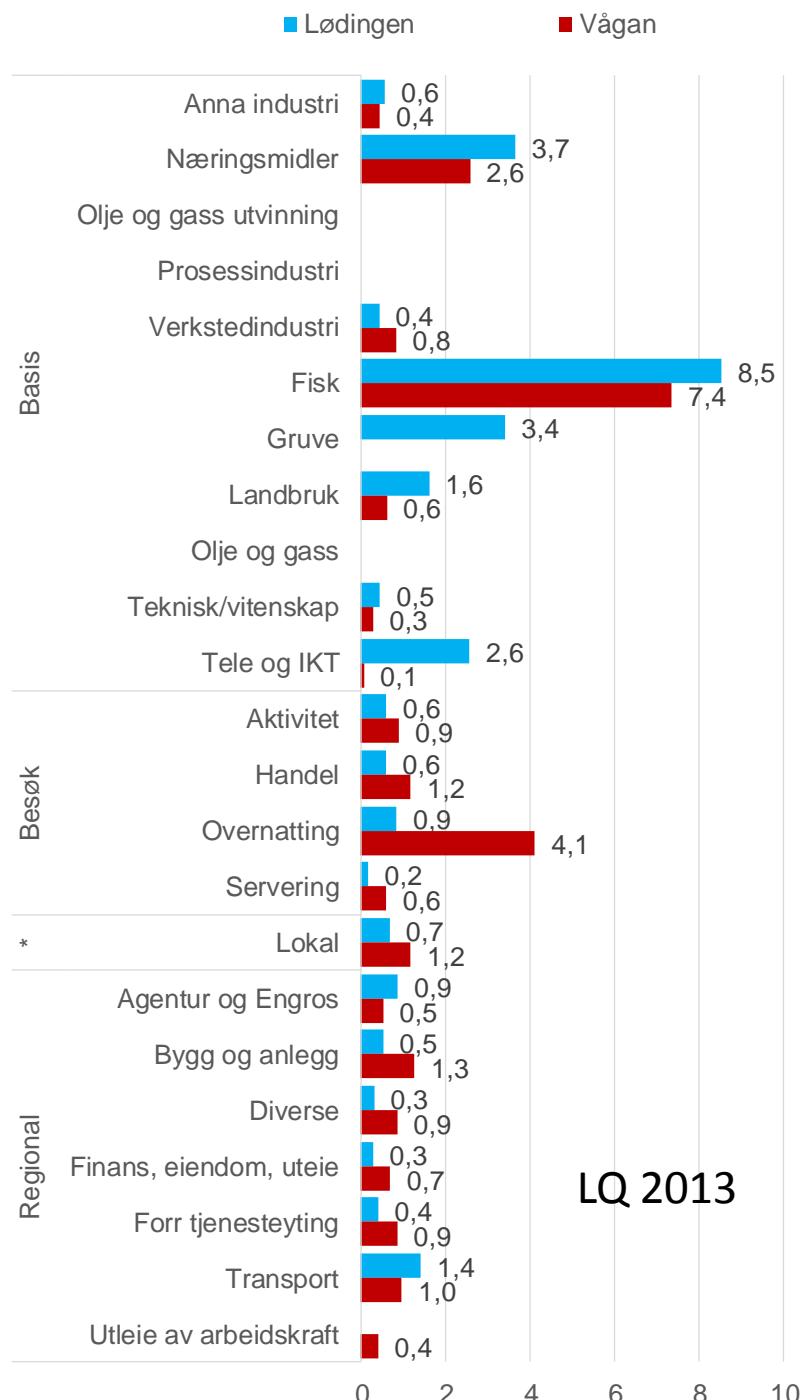

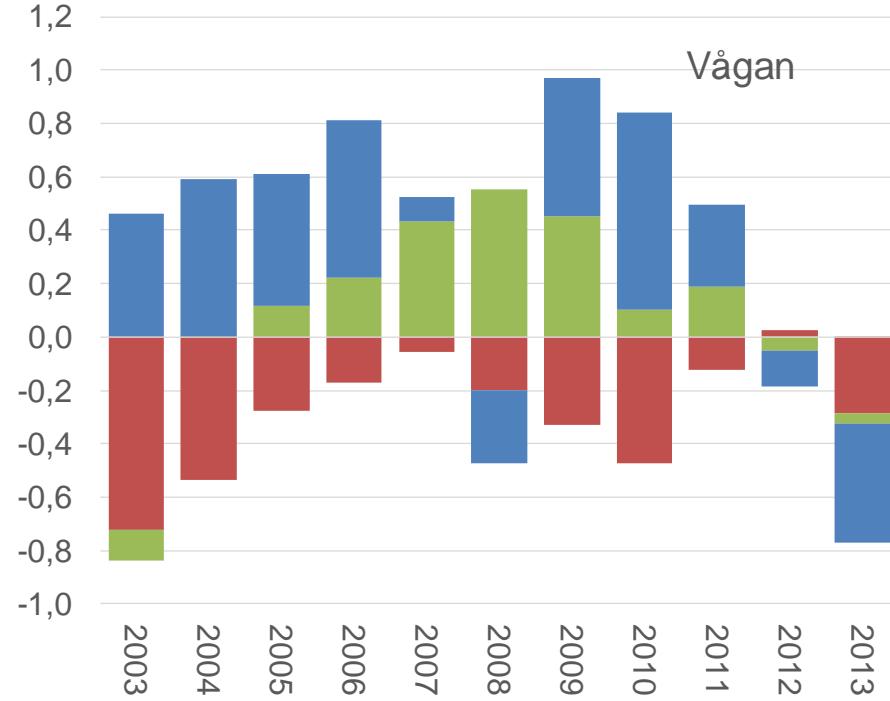
Fisk og næringsmiddelindustri i begge kommuner

Lødingen har en del teknologiske tjenester

Vågan har mye overnatting og handel, samt bygg og anlegg

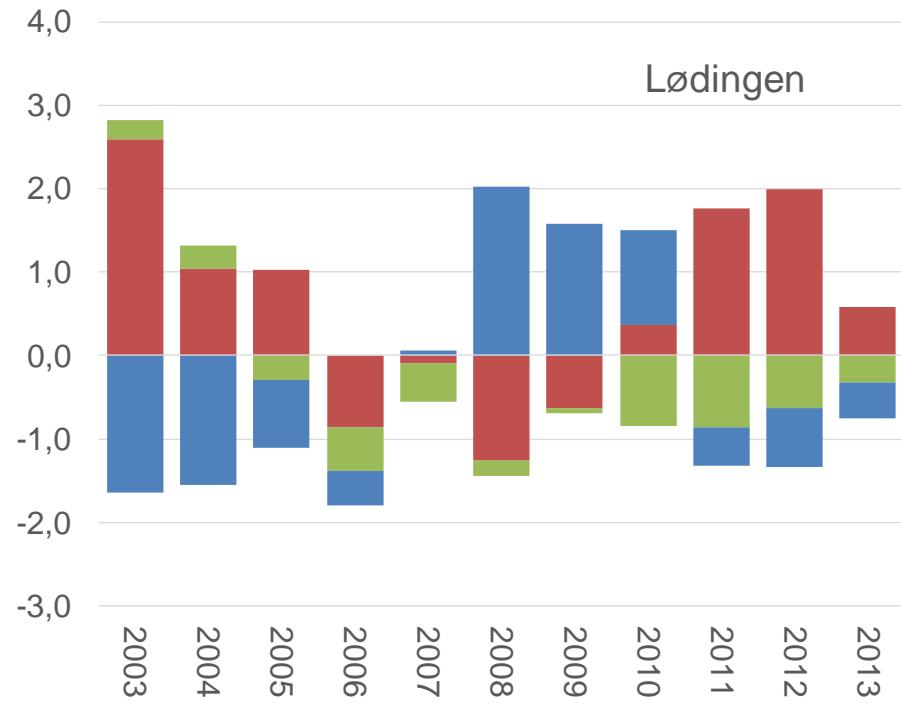

■ Basis ■ Besøk ■ Regional

Vågan

■ Basis ■ Besøk ■ Regional

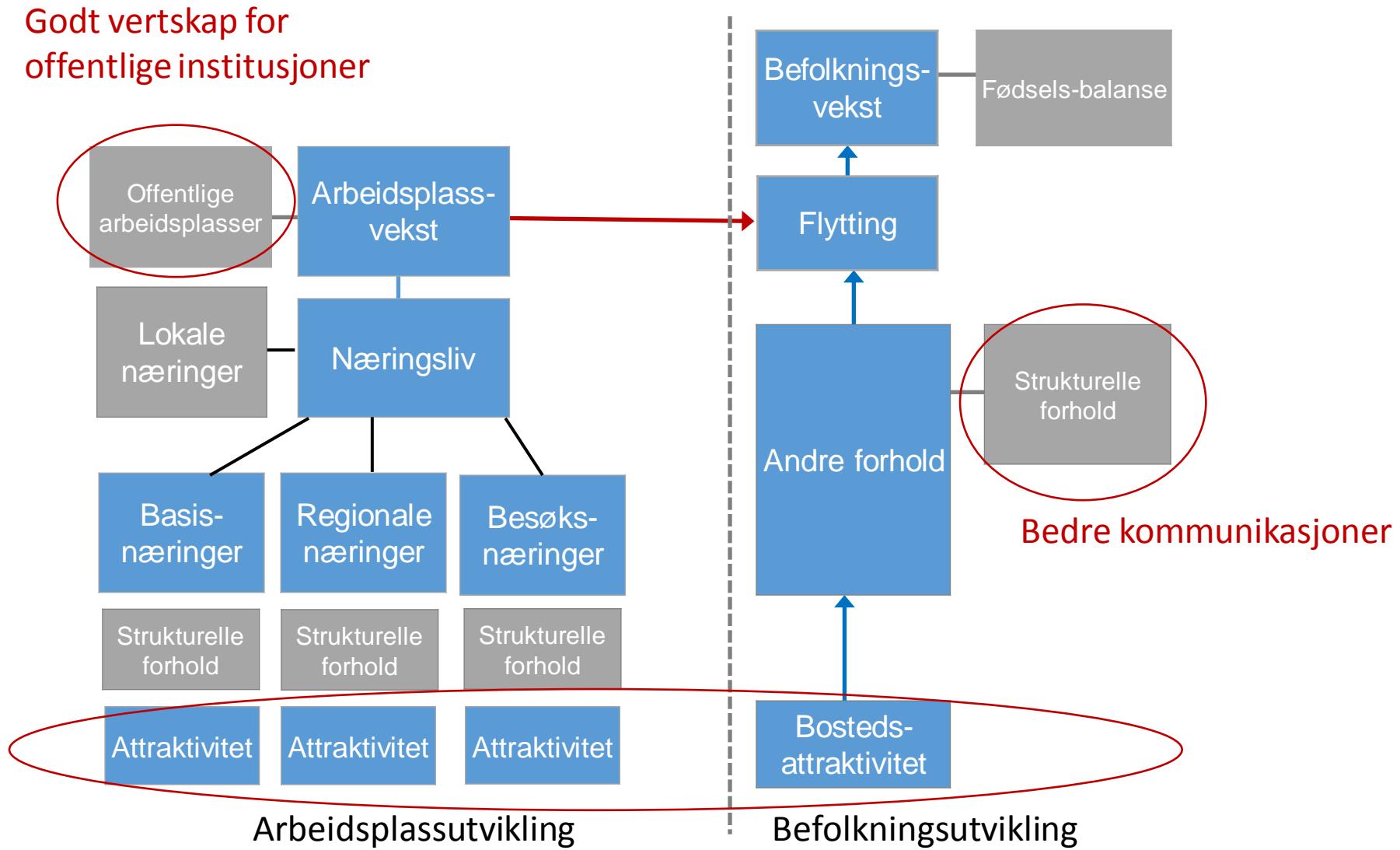
Lødingen

Næringsattraktivitet i Vågan,
sterk negativ trend. Svak for
basisnæringer, var attraktiv
for besøk og regional før.

*Bransjejustert vekst i de ulike næringstypene.
Stolpene til sammen viser samlet
næringsattraktivitet. Tre års glidende gjennomsnitt.*

Næringsattraktivitet i
Lødingen, bra for
basisnæringer, svak for besøk
og regional de siste
periodene.

Godt vertskap for offentlige institusjoner

Fokus på kommunens attraktivitet – for den kan påvirkes!

Framtiden

Scenarier for vekst

Hva blir arbeidsplassveksten i kommunen?

Nasjonale
forutsetninger:

Hva blir den
nasjonale veksten i
arbeidsplasser?

Hvordan vil veksten
fordеле seg mellom
bransje og sektorer?

Kommunens
forutsetninger:

Bransjefordelingen-
hva betyr den for
veksten?

Fødselsbalanse
Strukturelle
flyttefaktorer

Prognose:

Arbeidsplassvekst, med «normal
utvikling»

Attraktivitet:

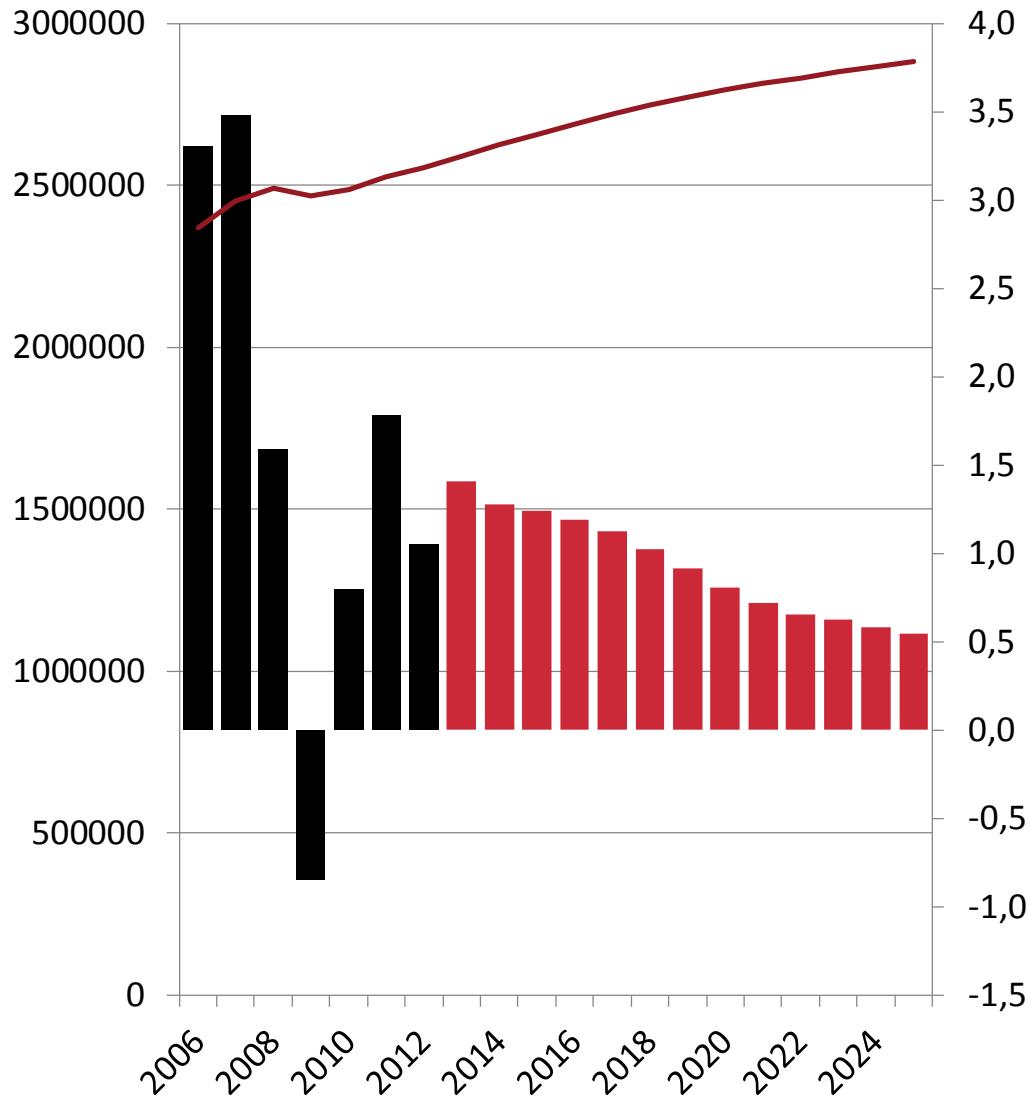
Historisk
attraktivitet

Attraktivitet som
oppfyller målene

Landets befolkningsvekst danner ramme for arbeidsplassveksten

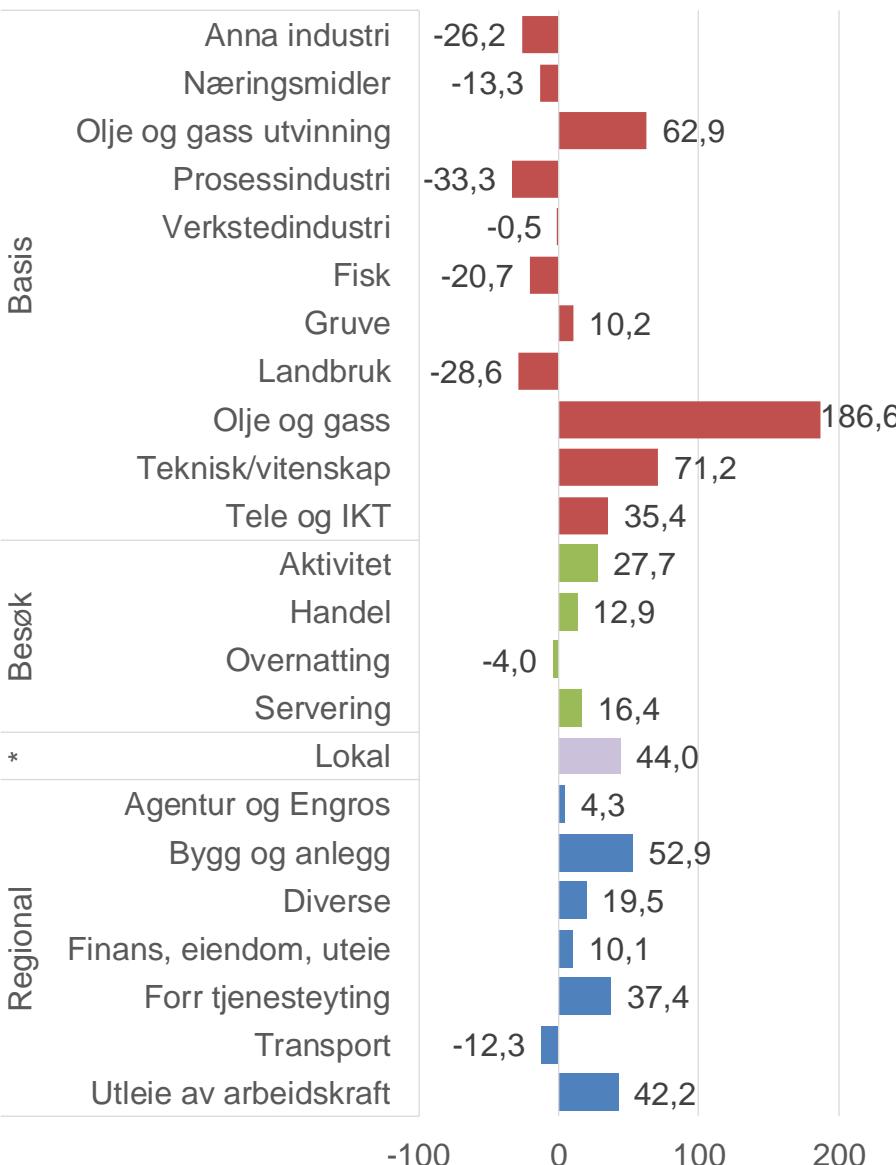
SSB tror at innvandringen til Norge skal bli lavere.

Det fører til lavere befolkningsvekst i hele Norge, og også at arbeidsplassveksten blir lavere.

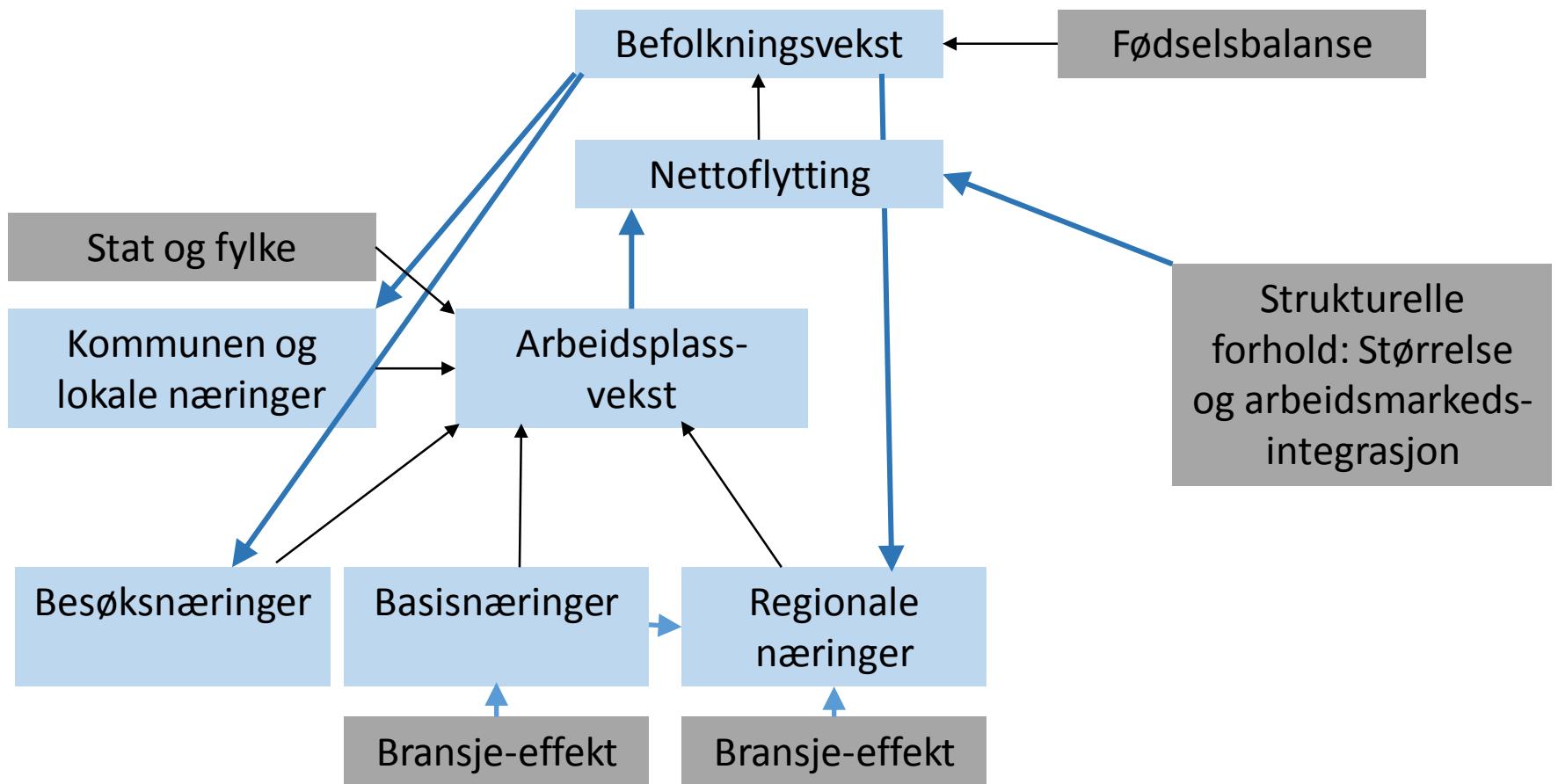
Prognose for befolkningsvekst i Norge fra 2014, og arbeidsplassvekst fra 2006-2013, SCB

Bransjenes utvikling siden 2000:

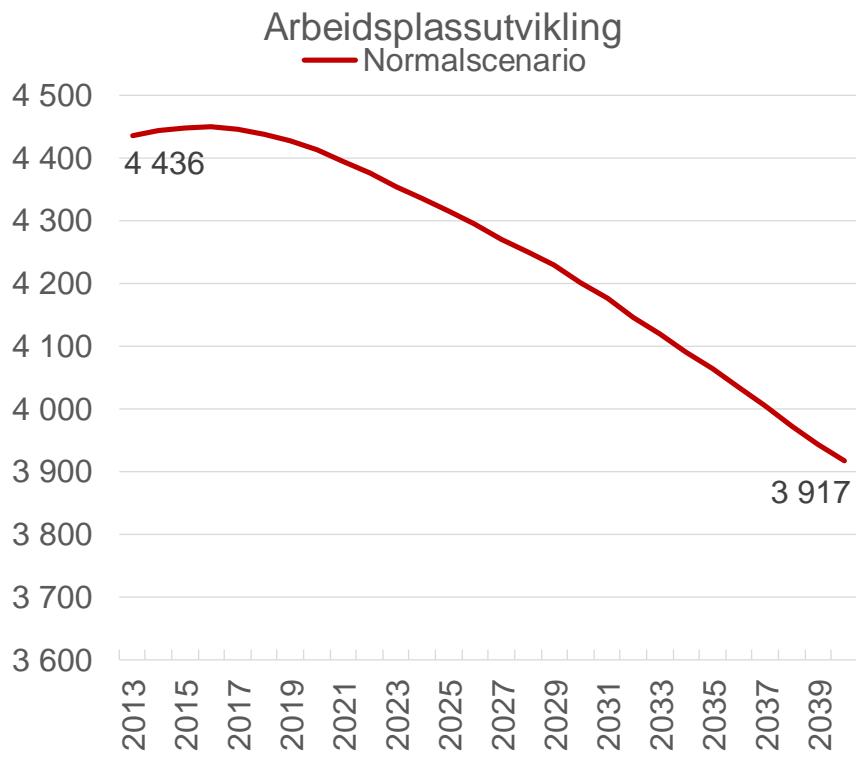
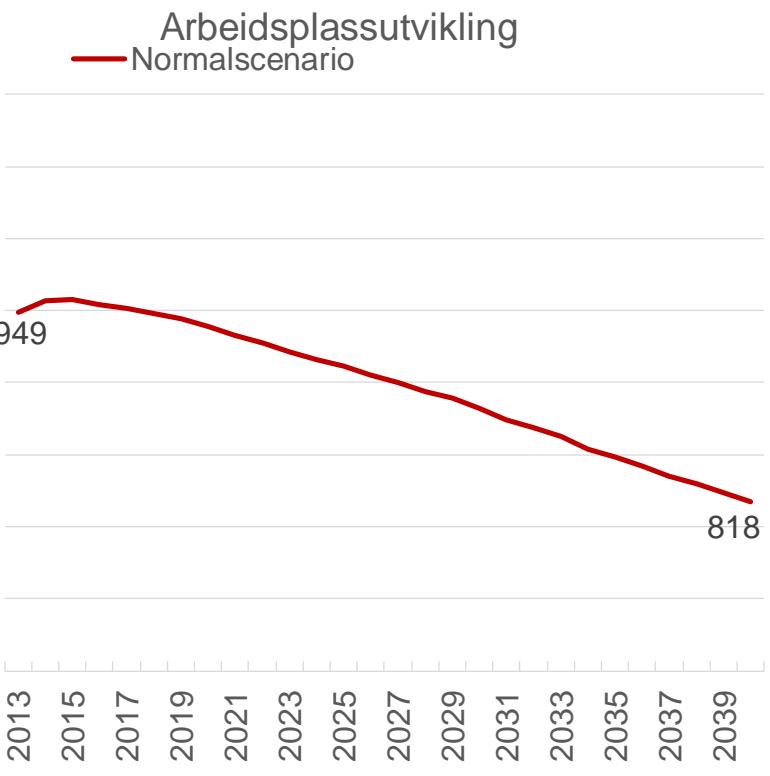

Samme strukturelle
utvikling i
framtiden?

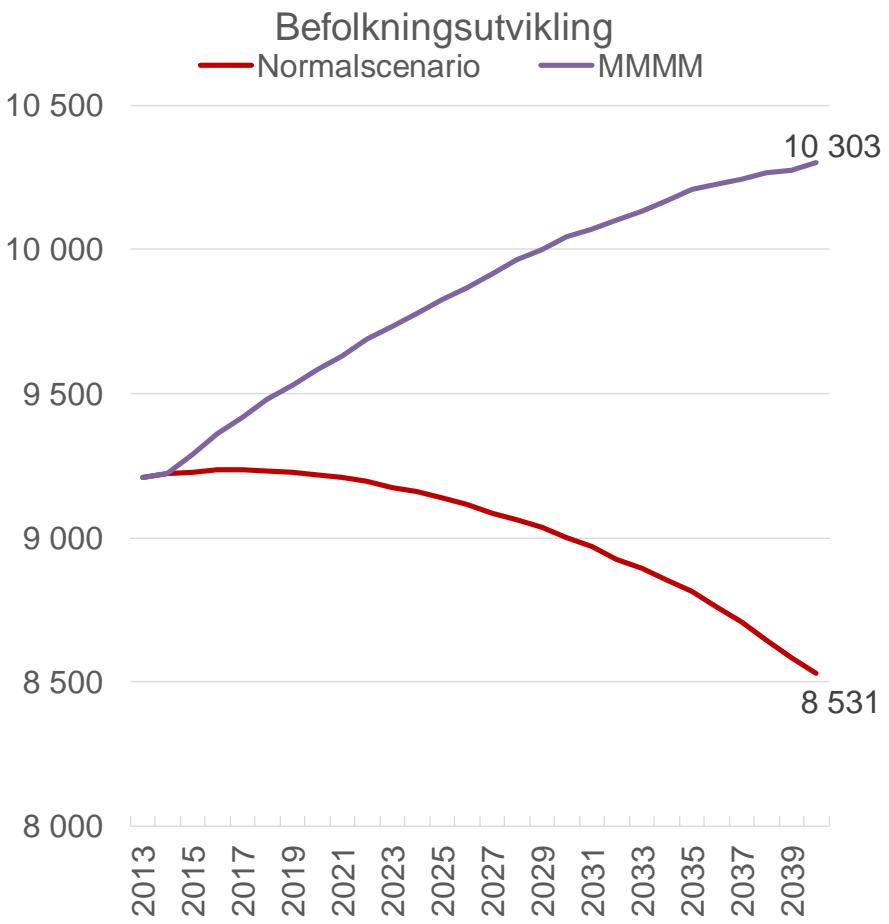
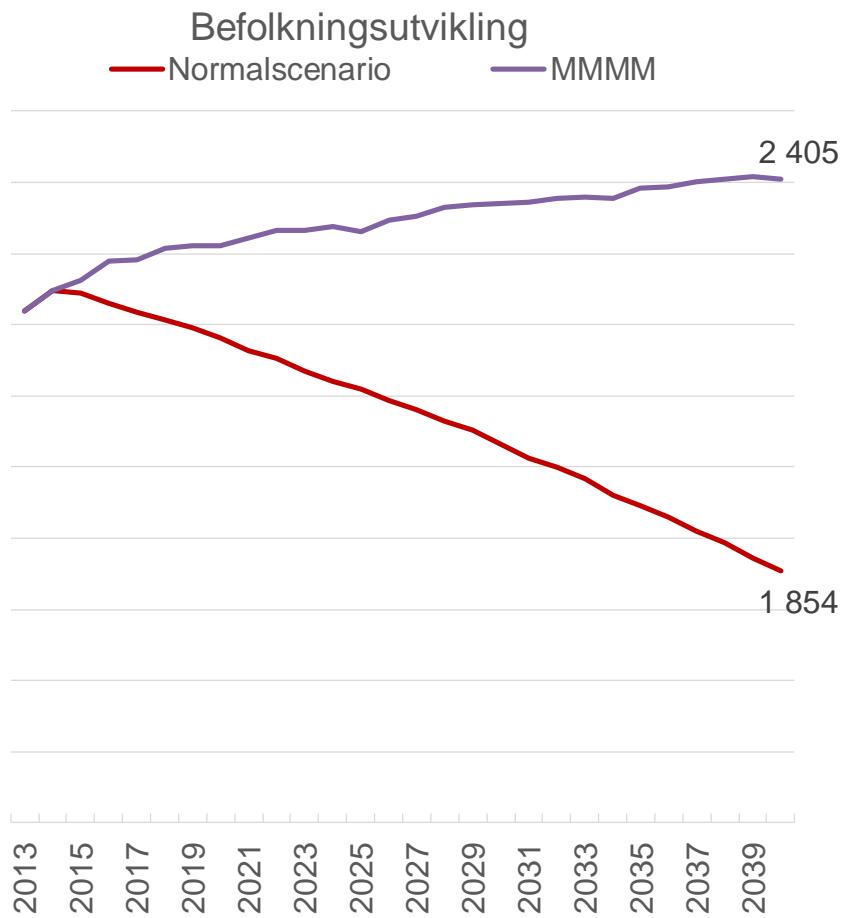
Eller tror vi at de
strukturelle
trekkene vil bli
annerledes?

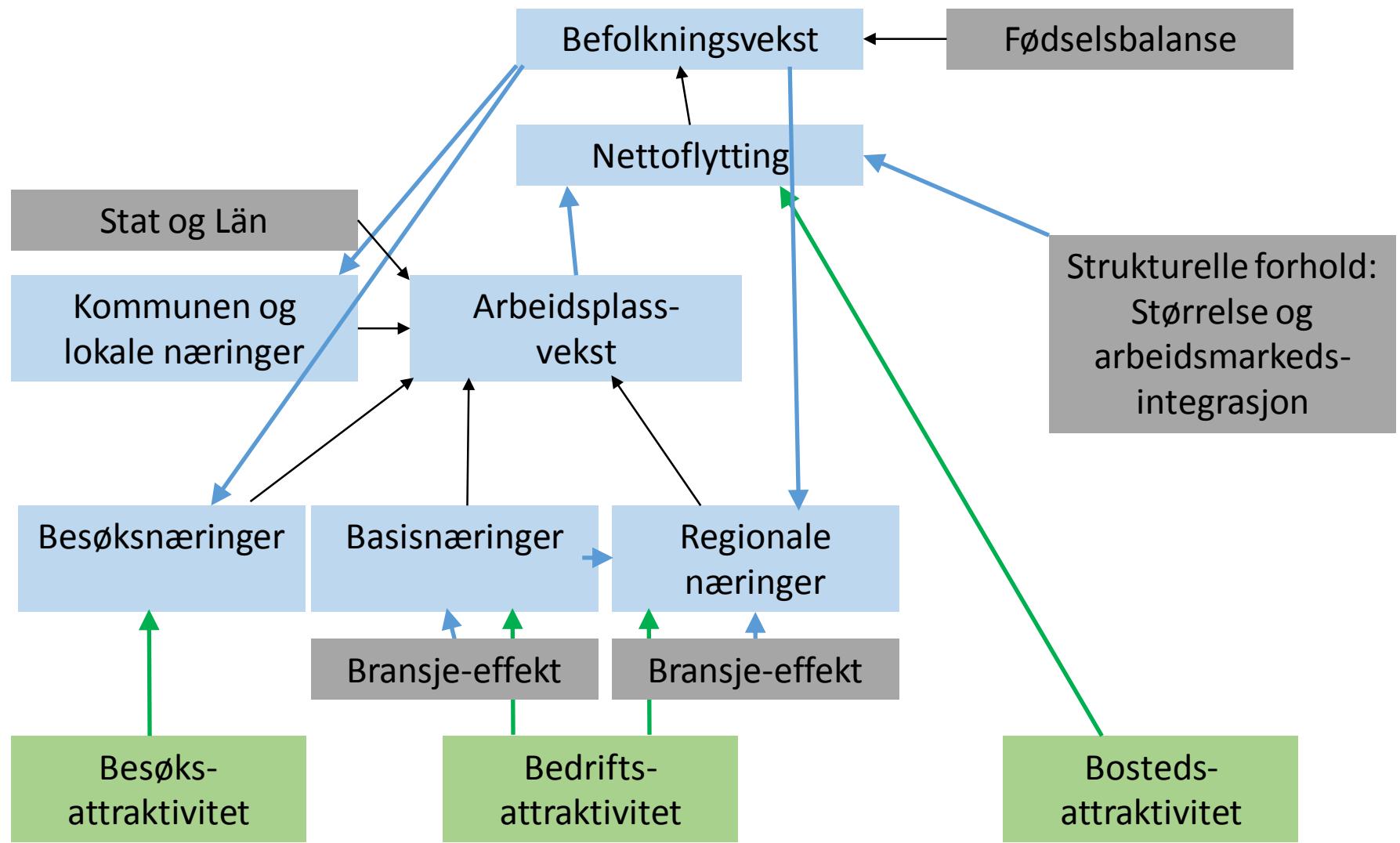
Vi bruker de sammenhengene vi har funnet i analysene av perioden 2000-2013 som input, og beregner de ulike størrelsene.
 Normal-scenariet betyr nøytral attraktivitet.

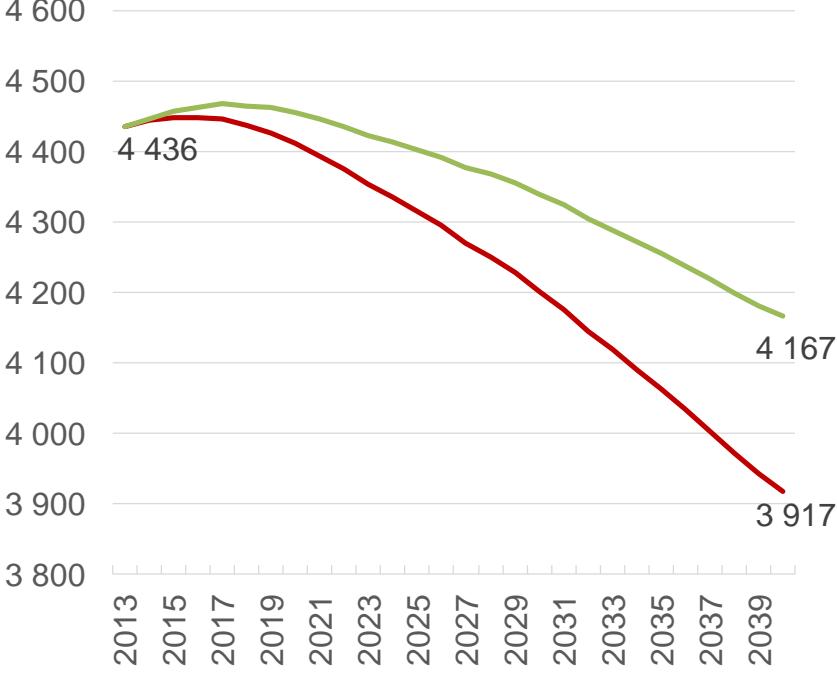
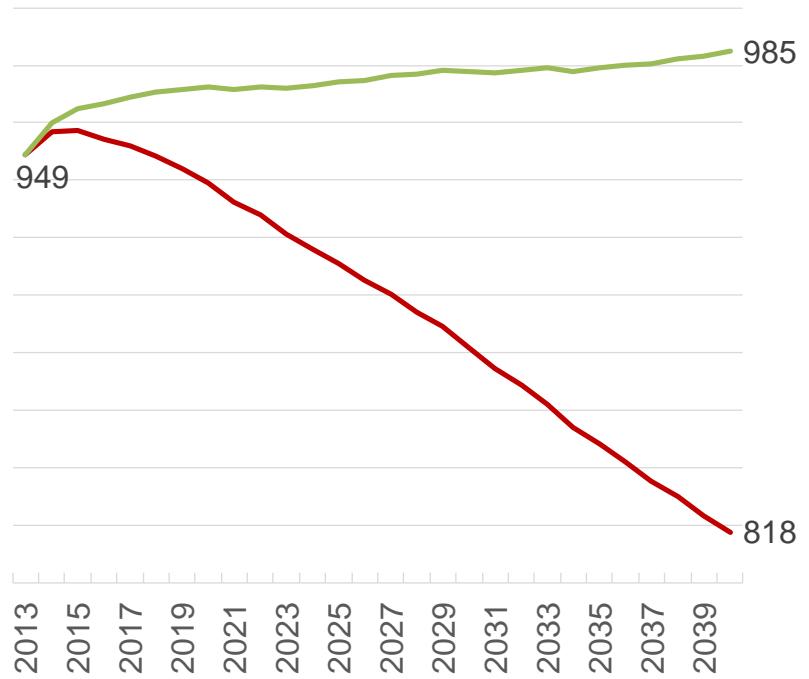
I normalscenariet vil antall arbeidsplasser også synke fordi
bransjestrukturen er ugunstig, og fordi befolkningsveksten
blir lav.

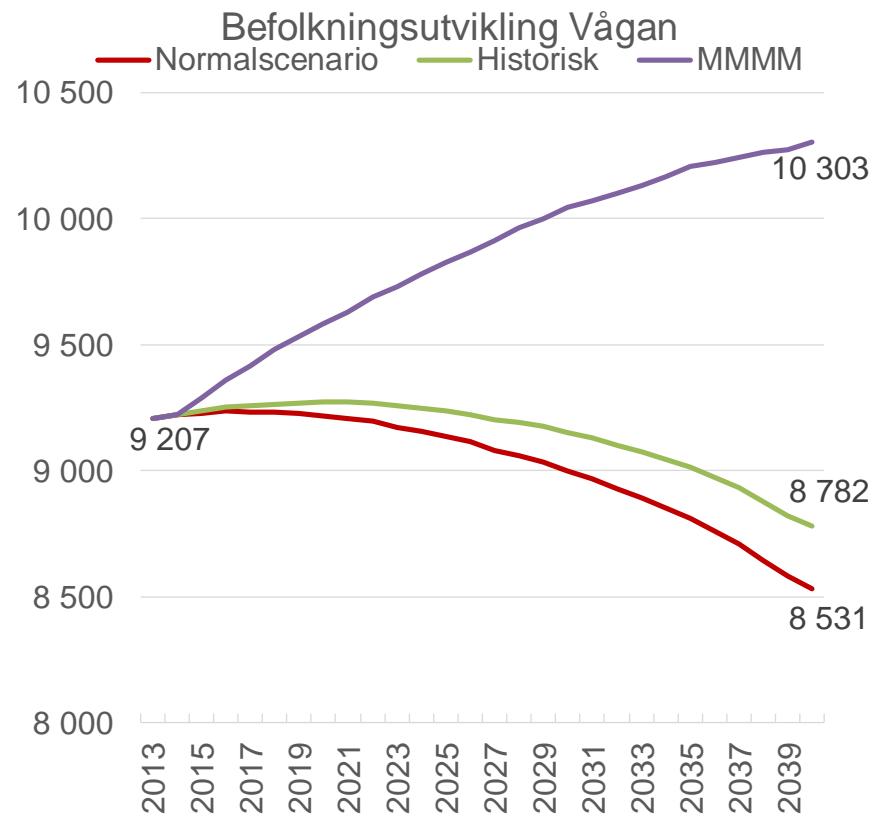
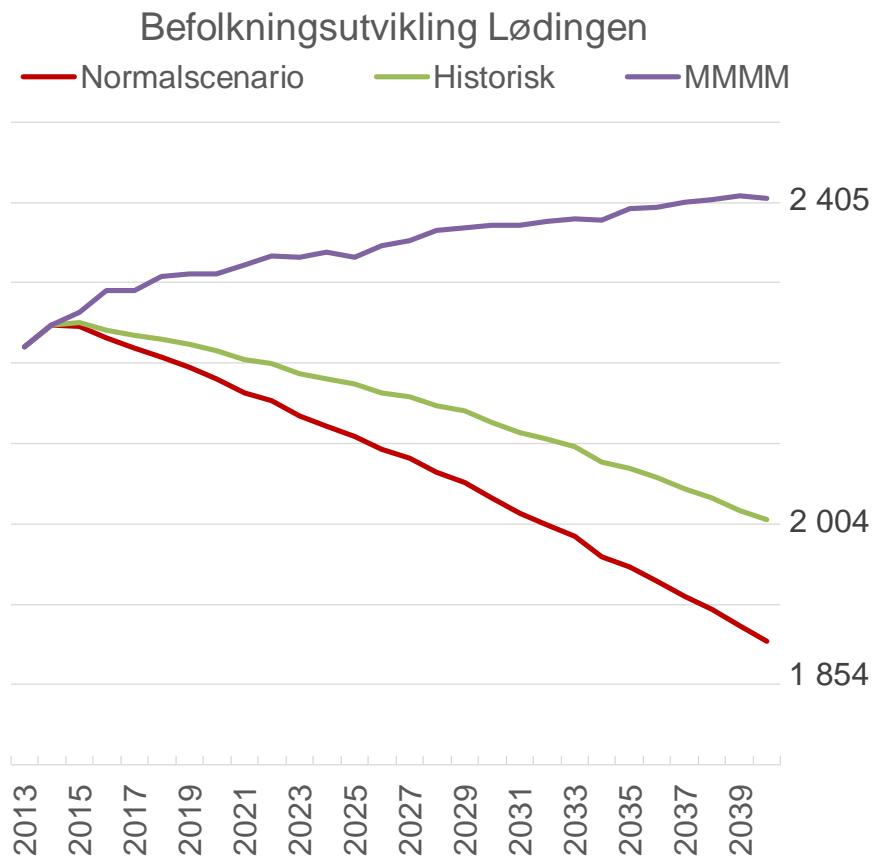
I normalscenariet vil befolkningen i begge kommunene synke. Negativ fødselsbalanse bidrar også negativt. SSBs framskrivinger er antakelig alt for optimistiske.

Scenario med historisk attraktivitet

Begge kommunene har hatt høy bedriftsattraktivitet de siste ti årene, og dersom denne attraktiviteten forblir høy, blir arbeidsplassutviklingen mer positiv.

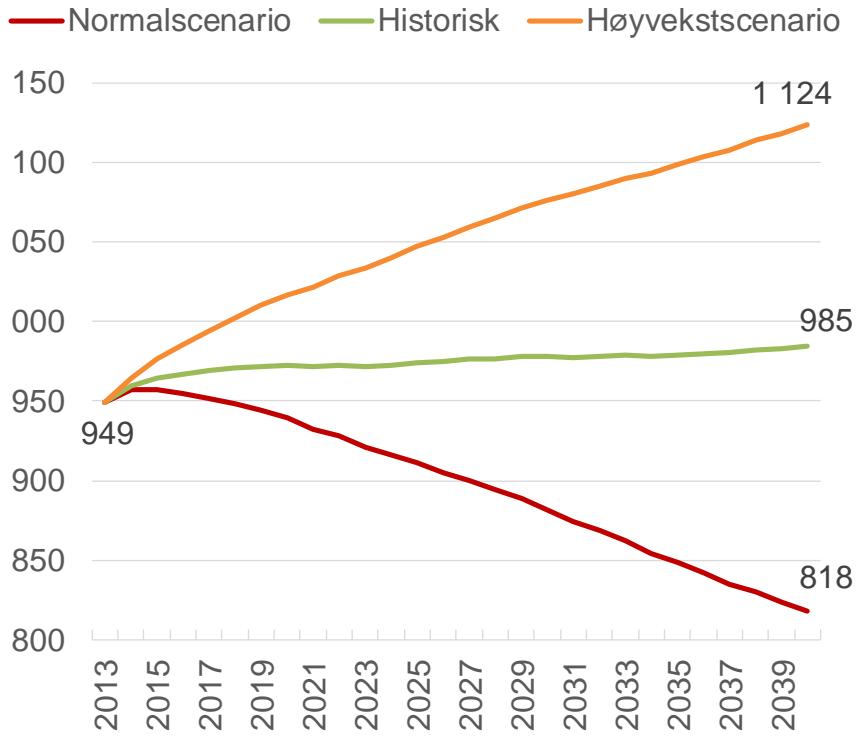
Historisk attraktivitet gir bedre utvikling enn normalscenariet, men har likevel nedgang, i hvert fall på lang sikt.

Høyvekst-scenario

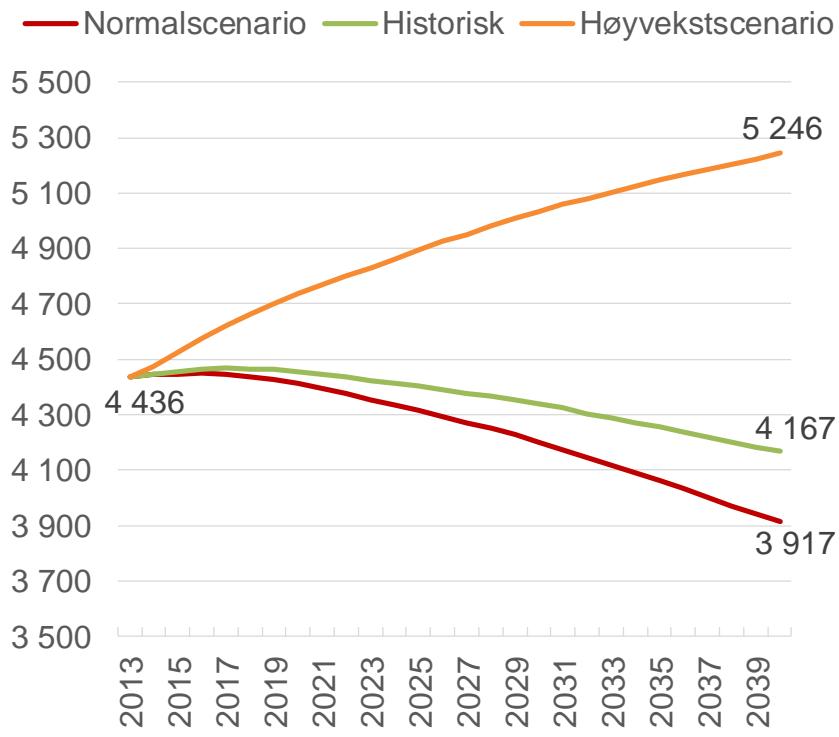
Vågan	Høyvekst	Historisk
Bosted	0,5	0,1
Basis	1,0	-1,4
Besøk	1,0	0,9
Regional	1,0	0,4

Lødingen	Høyvekst	Historisk
Bosted	0,5	0,2
Basis	2,0	1,9
Besøk	1,0	-4,0
Regional	1,0	0,7

Arbeidsplassutvikling Lødingen

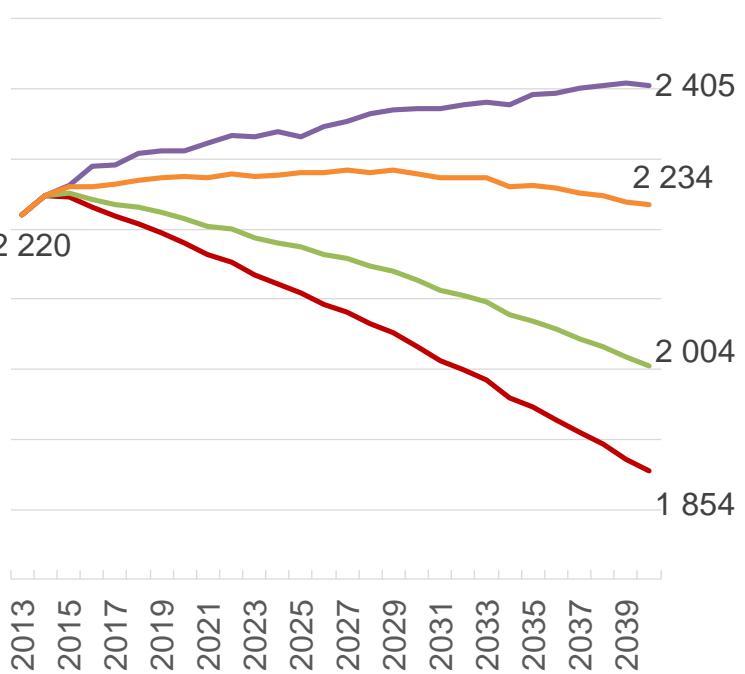

Arbeidsplassutvikling Vågan

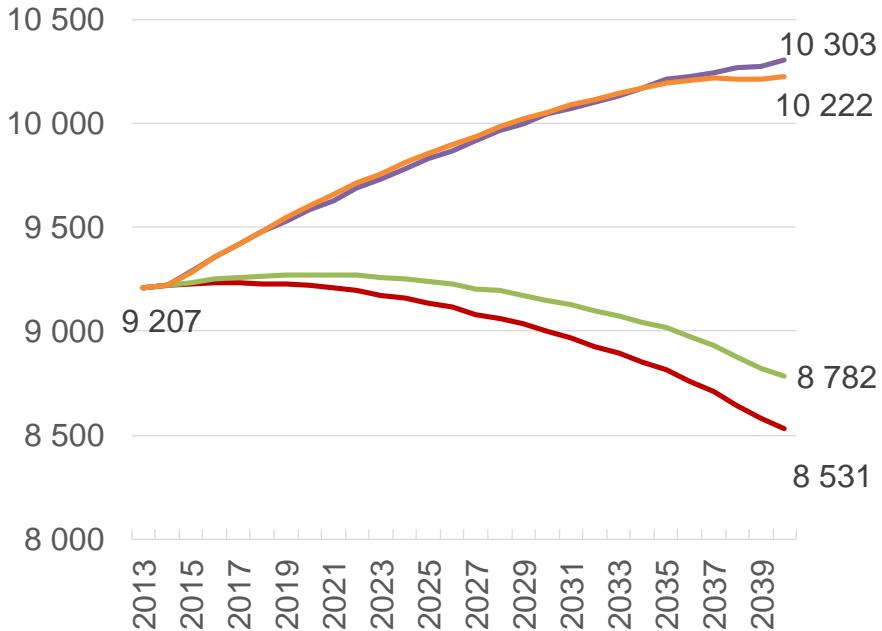
Befolkningsutvikling Lødingen

— Normalscenario — Historisk

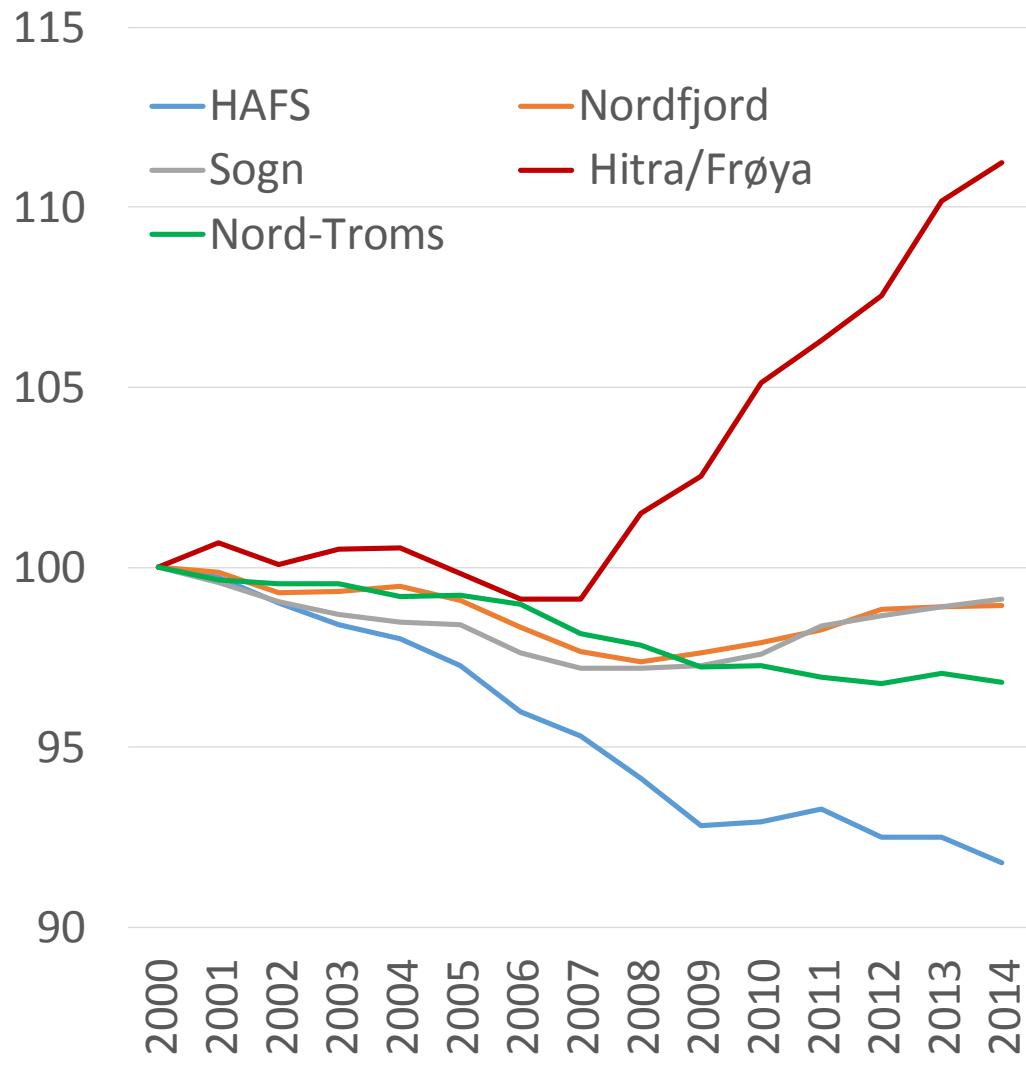

Befolkningsutvikling Vågan

— Normalscenario — Historisk
— MMMM — Høyvekstscenario

Betyr det noe å være attraktiv?

Hitra/Frøya og de regionene som hadde samme strukturelle betingelser, befolkningsutviklingen indeksert 2000=100

Framtid:

1. Ligger an til å få nedgang i folketall og arbeidsplasser de nærmeste årene, i normalscenariet
2. For å få vekst i befolkning og næringsliv må kommunene ha høy attraktivitet på «alt».
3. Bedre attraktivitet betyr «statistisk unormal» god vekst. Det betyr at kommunene må gjøre noe mer eller smartere enn:
 - Hva som har blitt gjort de siste årene
 - Hva som andre kommuner i Norge gjør

Hva skaper attraktivitet?

Omdømme

Areal og
bygninger

Ameniteter
(Goder)

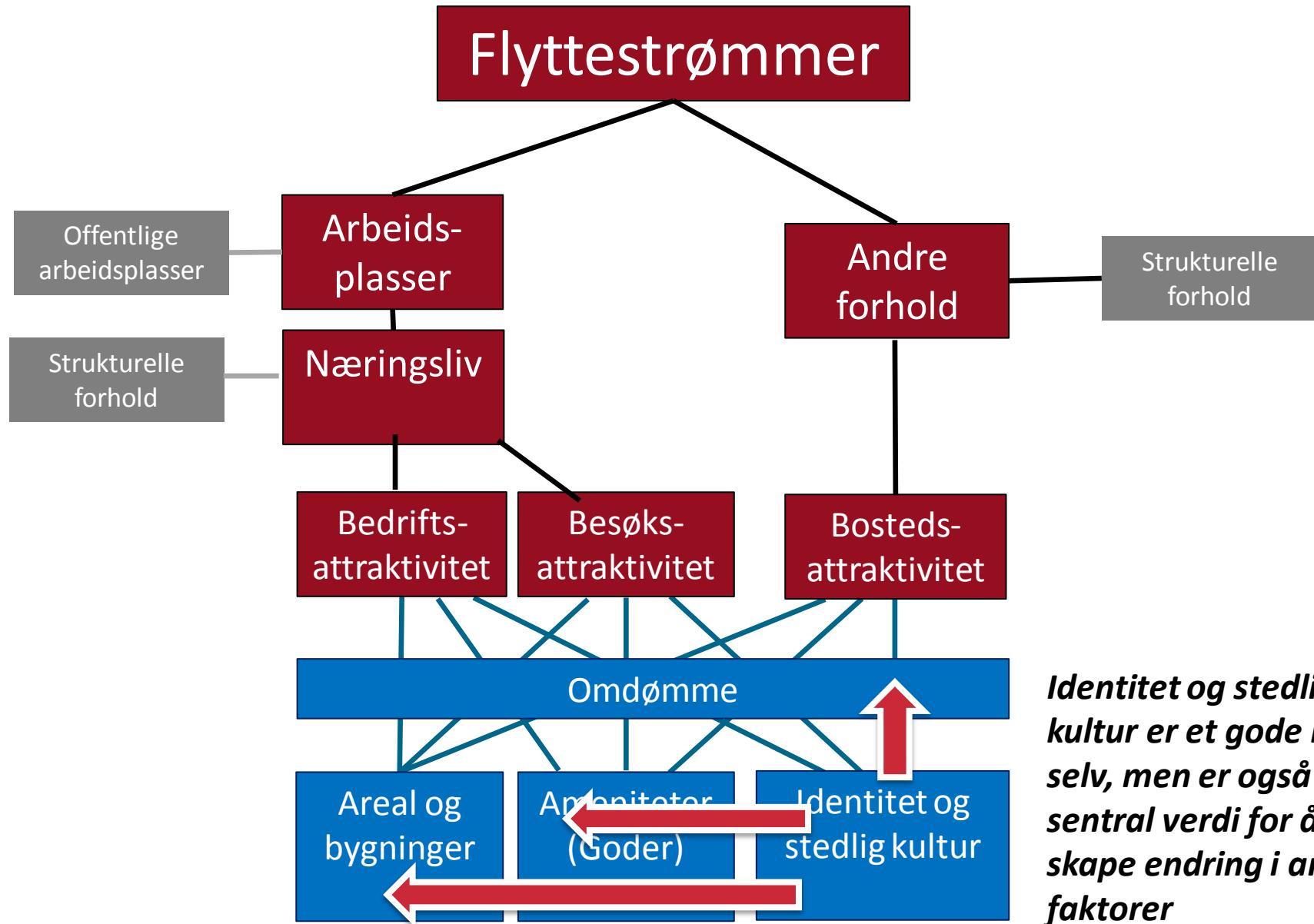
Identitet og
stedlig kultur

Disse fire kategoriene kan brukes både for
bedrifts- besøks- og bostedsattraktivitet

	Attraktivitet	Bedrift	Besøk	Bosted
Attraktivitets-faktorer	Omdømme	Omdømme som sted å drive næringsliv	Omdømme som sted å besøke	Omdømme som sted å bo
	Areal og bygninger	Næringsarealer Lokaler Næringshager	Areal til hytter Eksisterende hytter overnattingskapasitet	Tomteareal Boliger Tilgjengelighet
	Ameniteter	Tilgang til forretningstjenester Service i kommunen FoU og kompetanse-institusjoner Tilgang på kompetent arbeidskraft	Naturherigheter Tilrettelegging friluftsliv Kulturtildbud Sport og fritidstilbud	Kommunens tjenester, Barnehager, skoler, etc. Natur, tilrettelegging friluftsliv Kulturtildbud Sport og fritidstilb.
	Identitet og stedlig kultur	Nettverk mellom bedrifter Klynger Innovasjonsklima Samarbeid mellom næringsliv og kommune	Gjestfrihet Serviceholdning Samarbeid mellom besøksnæringene Destinasjonsutvikling	Lokal identitet Gjestfrihet Toleranse Samarbeidsånd Utviklingskultur

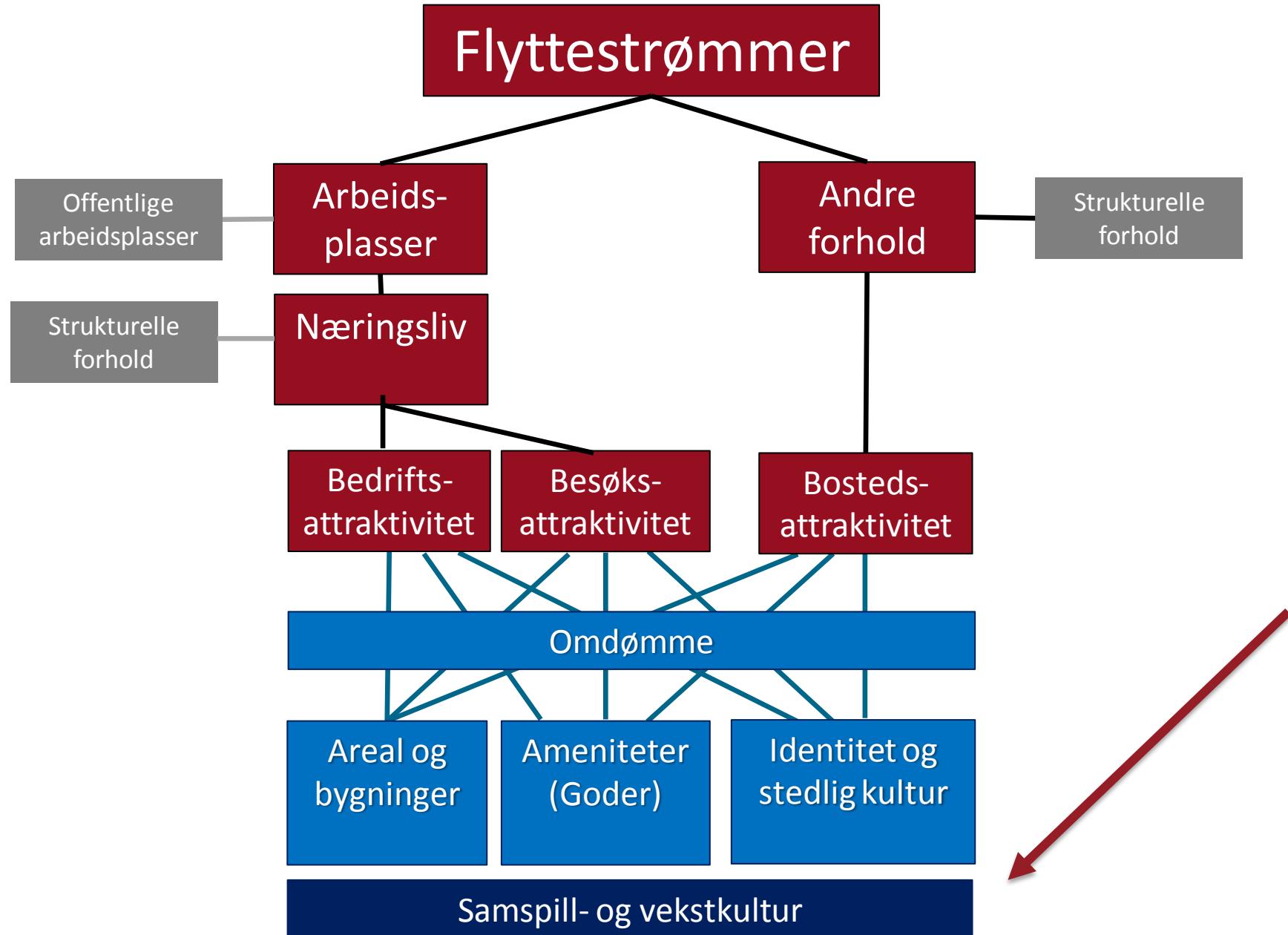
Det er mange ting som kan bidra til økt attraktivitet! Hva som virker, vil variere fra sted til sted. Og det er summen av alle forhold som avgjør.

Det gir en modell med 14 bokser som forklarer alt ☺

Identitet og stedlig kultur er et gode i seg selv, men er også sentral verdi for å skape endring i andre faktorer

Det gir en modell med **15** bokser som forklarer alt ☺

	Bosted	Bedrift	Besøk
Omdømme og salg		✓	
Areal og bygg		✓	✓
Ameniteter	✓		✓
Identitet og stedlig kultur	✓	✓	
Samspills- og vekstkultur		✓	

Det er svært mange faktorer som påvirker attraktiviteten til et sted. Det er summen av alle faktorer som teller.

Hvem skal spille sammen?

Politikere fra
ulike partier

Politikere og
administrasjon

Ulike etater i
kommunen

Næringsliv og
kommunen

Næringsliv
med hverandre

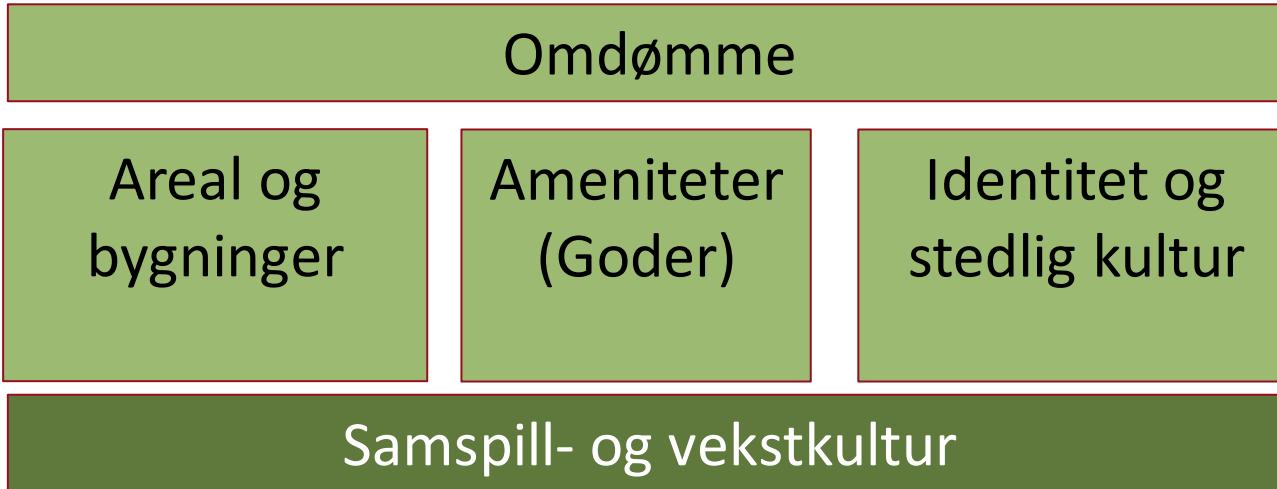
Frivillig sektor
og kommunen

Næringsliv i
nabokommuner

Kommuner
fylke og stat

Nabokommuner
med hverandre

Kan en skape større vekst gjennom samspill og
samarbeid, enn hver kommune enkeltvis?

- Utvikle nye samspillsmønstre som skaper ny adferd og nye tiltak som øker kvaliteter på steder – og som igjen faktisk øker attraktiviteten.

Telemarksforskning

Takk for meg!

Knut Vareide

Telemarksforskning

